

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Kohti näkyvämpiä edustajistovaaleja

Edustajistovaalityön kehittäminen Vihreissä nuorissa

Emma Pajunen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
Yhteisöpedagogi (AMK)
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(9/2019)

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Tekijät: Emma Pajunen
Opinnäytetyön nimi: Kohti näkyvämpiä edustajistovaaleja
Sivumäärä: 40 ja 10 liitesivua
Työn ohjaaja(t): Antti Pelttari & Salla Merikukka
Työn tilaaja(t): Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ry

Tämän opinnäytetyön tilaajana on Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ry eli Vihreät nuoret, joka toimii Vihreän puolueen opiskelija- ja nuorisojärjestönä. Vihreät nuoret toimii järjestönä valtakunnallisesti edistäen kestävä ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan toteutumista. Järjestön toimintaa toteuttaa toimiston ja liittohallituksen lisäksi paikallisjärjestöt ja vapaaehtoiset aktiivit ympäri maata.

Opinnäytetyön tavoitteena oli perehtyä yliopistojen ylioppilaskuntien sekä ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien edustajistovaaleihin ja edustajistovaalivaihteluun Vihreissä nuorissa sekä kehittää tätä vaalityötä suunnitelmallisemmaksi ja tehokkaammaksi. Tarkoituksena oli luoda erillinen edustajistovaalivaihtelun suunnitelma, jossa on käytännön ohjeita ja vinkkejä mm. edustajistovaalien ehdokasasetteluun ja kampanjointiin sekä aikataulu työn tueksi. Lisäksi osana opinnäytetyötä luotiin erillinen, Vihreiden nuorten paikallisjärjestöille ja paikallisille aktiiveille tarkoitettu opas, jossa on mm. selvennetty paikallisjärjestöjen roolia edustajistovaalivaihtelussa ja neuvoja vaalien markkinointiin ja ehdokashankintaan. Tarkoituksena oli lisäksi perehtyä työn fasilitointiin ja fasilitoida edustajistovaalivaihtelun toimijoiden kesken niin, että toimijat tietävät mitä tekevät ja työ on järjestelmällistä ja tehokasta kaikkien osapuolten kesken.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista tutkimusta eli laadullista tutkimusta. Opinnäytetyön tutkimusaineiston keräämiseksi toteutettiin teemahaastatteluja koskien edustajistovaaleja ja vaalivaihtelun suunnittelua sekä työn fasilitointia.

Tutkimuksen myötä selvitettiin, että vaalivaihtelun kehittämiseksi edustajistovaaleihin tarvittaisiin runsaasti enemmän resursseja ja tiedottamista sekä markkinointia olisi kehitettävä näkyvämmäksi. Lisäksi järjestelmällisempi ja fasilitoitu vaalivaihtelu toimijoiden kesken mahdollistaisi tehokkaamman työskentelyn, jolloin jokainen toimija tietäisi oman vastuun alueensa ja osaisi toimia sen mukaan. Myös yhteistyö syksyisin muiden poliittisten nuorisojärjestöjen kanssa voisi nostaa edustajistovaalit puhutummaksi aiheeksi yhteiskunnallisesti.

Asiasanat: Vaalit, Vihreät, Vapaaehtoistyö, Korkeakouluopiskelu

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme of Civic Activities and Youth Work

Author: Emma Pajunen
Title: Towards more prominent representative council elections
Number of Pages: 40 and 10 attachment pages
Supervisor(s): Antti Pelttari
Subscriber(s): Federation of Green Youth and Students of Finland

The principal of this thesis is called Federation of Green Youth and Students of Finland (The Green Youth of Finland), and it's the student and youth organization for the Green Party in Finland. The Green Youth of Finland is a nationwide organisation and it works to further more sustainable and equal world. In addition to the office and federal government, the organization is run by local organizations and volunteers around the country.

The aim of this thesis was to get acquainted with the representative elections of university student unions and polytechnic student unions and the work of the representative councils in the Green Youth and to make this election work more systematic and effective. The purpose was to create a separate plan for the representative election work, which would include practical guidelines and tips, for example for the candidate recruitment, and campaigning and also a timetable to support the work. In addition, as part of the thesis, a separate guide for local Green Youth organizations and local volunteers was created. This guide clarifies the role of local organizations in these elections and also it includes tips for election marketing and candidate recruitment in local organizations. The aim was also to get acquainted with facilitating the work, and facilitate this election work among the actors, so that the actors know what they are doing and the work is systematic and effective among all parties.

Qualitative research was used as the research method for this thesis. In order to collect research material for the thesis, thematic interviews were conducted concerning the representative council elections and planning of election work, as well as the facilitation of the work.

The study found that the electoral process and these representative council elections would require much more resources and more information and marketing should be developed. In addition, more systematic and facilitated electoral work between actors would allow for more efficient work, where each actor would know and act on his or her area of responsibility. In the autumn, cooperation with other political youth organizations could make the representative council elections a more popular topic in society.

Keywords: Election, Green Party, Volunteer Work, Students

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	OPINNÄYTETYÖN TILAAJAN JA TUTKIMUSKOHTEN ESITTELY	7
2.1	Vihreät Nuoret	7
2.2	Opinnäytetyön tutkimuskohde ja tutkimusongelma	8
3	OPINNÄYTETYÖN TIETOPERUSTA	8
3.1	Edustajistot ylioppilaskunnissa ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnissa 8	
3.2	Ylioppilaskuntien ja opiskelijakuntien toimintaa Suomessa.....	10
3.3	Edustajistovaalit	11
3.4	Edustajistovaalit aiemmin Vihreissä Nuorissa	12
3.5	Fasilitointi.....	13
3.6	Vapaaehtoistyö ja sen merkitys.....	15
3.7	Aktiivinen kansalaisuus ja kansalaisvaikuttaminen	16
4	TUTKIMUSPROSESSI JA KÄYTETTÄVÄT MENETELMÄT.....	18
4.1	Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus.....	18
4.2	Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston keruu	20
4.3	Kvalitatiivinen tutkimus.....	21
4.4	Teemahaastattelu	21
4.5	Benchmarking eli vertaisarviointi	22
5	EDUSTAJISTOVAALEJA KOSKEVIEN HAASTATTELUAINEISTOJEN TUTKIMUSTULOKSET	24
5.1	Edustajistossa toimimisen hyödyt ja aktiivinen kansalaisuus	25
5.2	Haastateltavien kokemukset edustajistovaaleista, vaalityöstä ja vaalityön suunnittelusta	26
5.3	Haastateltavien kokemukset ja kehittämis ehdotukset edustajistovaalien ehdokasasettelusta	28
5.4	Haastateltavien kokemukset ja kehittämis ehdotukset edustajistovaalien markkinoinnista ja kampanjoinnista	31
5.5	Liittotasolla ja paikallistasolla tehtävän edustajistovaalityön eroavaisuudet	33
5.6	Haastateltavien kehittämis ehdotukset edustajistovaaleihin	35

6	TYÖN FASILITOINTIA KOSKEVIEN HAASTATTELUJEN TULOKSET.....	37
6.1	Haastateltavien kokemukset toimijoiden aktivoinnista	37
6.2	Haastateltavien kokemukset onnistumisista ja haasteista	38
6.3	Haastateltavien kokemukset toiminnan fasilitoinnista	39
6.4	Haastateltavien kokemukset vapaaehtoistyön johtamisesta	40
6.5	Haastateltavien kehittämis ehdotukset toiminnan selkeyttämiseksi.....	40
6.6	Haastateltavien kokemukset edustajistovaaleista	41
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	42
7.1	Jatkotutkimus aiheesta.....	44
8	OPINNÄYTETYÖPROSESSIN ARVIOINTI.....	45
8.1	Opinnäytetyön luotettavuustarkastelu.....	46
	LIITTEET	51

1 JOHDANTO

Ammattikorkeakouluissa ja yliopistojen ylioppilaskunnissa järjestetään syksyisin edustajistovaalit, jolloin korkeakoulujen opiskelijat voivat hakea edustajistoon päättämään ja vaikuttamaan oman korkeakoulunsa asioihin. Uudet edustajistot valitaan ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnissa joka syksy, ja yliopistojen ylioppilaskunnissa joka toinen vuosi. Vaaleissa äänestetään mieluisinta ehdokasta, joka on asettanut itsensä ehdolle ehdokasasettelun aikaan.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on perehtyä edustajistovaalityöhön Vihreissä nuorissa ja kehittää Vihreissä nuorissa tehtävää vaalityötä perusteellisemmaksi ja tehokkaammaksi. Työn tavoitteena on luoda selkeä suunnitelma syksyisin tehtävään edustajistovaalityöhön tulevan edustajistovaalikoordinaattorin tueksi. Lisäksi työn tuloksena syntyy Vihreiden nuorten paikallisjärjestöjen toimijoille tarkoitettu opas, jossa kerrotaan edustajistovaalityön peruspiirteistä ja annetaan neuvoja esimerkiksi vaaleissa kampanjointiin ja markkinointiin.

Opinnäytetyöhön on lisätty myös ote yhteisöpedagogin opintojen Kehittämistyön käytännöt (5 opintopistettä) opintojaksoa varten suorittamasta vertaisarvioinnista, jossa tutkittiin Iso-Britannian yliopistojen ylioppilaskuntien edustajistovaaleja. Tästä vertaisarvioinnista lisää luvussa 4.5.

Työn aihe tuli työn tilaajan eli Vihreiden nuorten toiveesta. Kaikissa korkeakoulujen opiskelija- ja ylioppilaskunnissa edustajistovaalit ovat erilaiset, ja oppilaskunta tai ylioppilaskunta panostaa vaaleihin omalla tavallaan. Etenkin ammattikorkeakoulujen oppilaskunnissa on ollut hankaluuksia ehdokkaiden saamisessa. Vihreiden listojen ehdokashankinta on ollut hyvin erilaista, jonka vuoksi selkeä toimintamalli tähän tehostaisi sekä ehdokashankintaa että koko vaalityön järjestelyä toimijoiden kesken.

Vihreiden nuorten edustajistovaalityön kehittämiseksi luodaan suunnitelma (Liite 1), jossa ilmenee tehtävän vaalityön aikataulu, neuvoja ehdokashankintaan, kampanjointiin, vihreän listan kokoamiseen ja markkinointiin työn fasilitoinnin ohjeet toimijoiden kesken. Lisäksi luotiin pienempi, Vihreiden nuorten kaikille paikallisjärjestöille tarkoitettu opas (Liite 2), jossa on määritelty edustajiston tehtävää ja vaalien tarkoitusta sekä selvennetty paikallisjärjestöjen roolia edustajistovaaleissa. Oppaaseen tulee myös käytännön vinkkejä mm. kampanjointiin ja vihreän listan kokoamiseen.

Työn tueksi toteutetaan teemahaastatteluja, jolloin haastatellaan vanhoja edustajisto-toimijoita, joilla on kokemusta edustajistosta ja edustajistovaaleista. Teemahaastattelujen avulla pyritään saamaan kehittämisehdotuksia ja ideoita toimijoilta, jotka ovat olleet mukana tekemässä edustajistovaaleja, sillä he tietävät vaaliprosessin kulun ja mahdolliset haasteet.

Tämän opinnäytetyön aihetta eli edustajistovaaleja on tutkittu Suomessa aiemmin todella vähän. Yliopistojen ylioppilaskunnista ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnista on tehty aiemmin opinnäytetöitä, ja työn tuloksena on voinut syntyä esimerkiksi markkinointisuunnitelma opiskelijakunnalle. Itse edustajistovaalien tutkimus on ollut todella vähäistä, jonka vuoksi opinnäytetyön aiheen valinta koettiin erittäin hyödylliseksi sen tuottaman tiedon takia. Opinnäytetyön tutkimus luo selkeät raamit edustajistovaalityön toteuttamiseen ja samalla työ tuo teemahaastatteluiden myötä runsaasti kokemusperäistä tietoa edustajistotoiminnasta ja sen merkityksestä tulevaisuuden työelämää ajatellen.

2 OPINNÄYTETYÖN TILAAJAN JA TUTKIMUSKOHTEEN ESITTELY

2.1 Vihreät Nuoret

Vihreät nuoret on valtakunnallisesti toimiva nuoriso- ja opiskelijajärjestö, jonka toiminnan pääpiirteisiin kuuluu yhdenvertaisen maailman puolesta toimiminen ja kestävä kehityksen edistäminen ja oikeudenmukaisuuden puolustaminen. Järjestö tahtoo tarjota vaikuttamisväylän nuorille järjestämällä matalan kynnyksen tapahtumia ja samalla panostaen paikallisjärjestöjen toiminnan vakauttamiseen. (Vihreät nuoret, 2016.) Vihreät nuoret toimii Vihreän puolueen nuoriso- ja opiskelijajärjestönä. Nykyisessä muodossaan organisaatio on toiminut vuodesta 2003 lähtien. Vihreiden nuorten toiminta koostuu vapaaehtoisista ja aktiivisista nuorista ympäri Suomen. Vihreillä nuorilla on lisäksi useita eri paikallisyhdistyksiä Turusta Joensuuhun saakka, ja myös pienempiä toimintaryhmiä mm. Kouvolassa. Vihreiden nuorten suurin tapahtuma on 1-2 kertaa vuodessa järjestettävä Väentapaaminen, jolloin vihreät nuoret ympäri maata kokoontuvat yhteen kuuntelemaan nimekkäitä puhujia ja tutustumaan uusiin ihmisiin. Toinen mittavampi tapahtuma on jokasyksyinen liittokokous, jossa valitaan uusi liittohallitus seuraavalle toimintavuodelle.

Järjestö toteuttaa erilaisia tapahtumia ja koulutuksia jäsenilleen ja ottaa kantaa yhteiskunnallisiin asioihin mm. sosiaalisessa mediassa. Vihreiden nuorten toimintaa johtaa vuosittain valittava liittohallitus, jossa toimii kaksi tasa-arvoista puheenjohtajaa sekä 10 hallituksen jäsentä, joista jokaisella on oma vastuualueensa. Hallituksen jäsenet toimivat mm. puheenjohtajina Vihreiden nuorten työryhmissä, joita vuonna 2019 on esimerkiksi feministinen työryhmä, talouspoliittinen työryhmä sekä ympäristötyöryhmä. Työryhmien tehtävänä on vaikuttaa järjestön poliittisiin linjoihin ja samalla työryhmät tarjoavat mahdollisuuden päästä keskustelemaan mielenkiintoisista aiheista ja oppimaan lisää yhteiskunnallisista teemoista matalan kynnyksen toiminnan kautta. (Vihreät nuoret, 2019.)

Vihreät nuoret on toiminut monelle nykyiselle vihreälle poliitikolle ja kansanedustajalle ponnahduslautana, jonka toiminnan kautta poliittinen ura on ottanut tuulta alleen. Ainakin kansanedustajat Ville Niinistö, Emma Kari, Iris Suomela ja puolueen nykyinen puheenjohtaja ja sisäministeri Maria Ohisalo ovat kaikki toimineet Vihreissä nuorissa.

2.2 Opinnäytetyön tutkimuskohde ja tutkimusongelma

Tämän opinnäytetyön tutkimuskohteena on syksyisin järjestettävät ylioppilaskuntien ja opiskelijakuntien edustajistovaalit. Vaaleissa opiskelijakuntien tai ylioppilaskuntien jäsenet äänestävät itselle mieluisaa ehdokasta edustajistoon, joka käyttää päätöksentekovaltaa ylioppilaskuntaa tai opiskelijakuntaa koskevissa asioissa. Edustajistojen tehtävät voivat vaihdella ylioppilaskunnasta ja opiskelijakunnasta riippuen.

Opinnäytetyön tutkimusongelmana on edustajistovaalien ja vaalityön kehittäminen Vihreissä nuorissa. Miten Vihreät nuoret voivat toiminnallaan parantaa vaalien näkyvyyttä ja kehittää vaalityötä tehokkaammaksi? Ongelman selvittämisen myötä edustajistovaalityöhön syntyy tietty suunnitelma ja raamit, jolloin tehtävä työ selkiytyy toimijoille ja Vihreiden nuorten paikallisjärjestöille.

3 OPINNÄYTETYÖN TIETOPERUSTA

3.1 Edustajistot ylioppilaskunnissa ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnissa

Ammattikorkeakoululain (41 §) mukaan:

Ammattikorkeakoulussa on opiskelijakunta, johon voivat kuulua tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat opiskelijat. Opiskelijakunta voi hyväksyä jäsenikseen myös muita ammattikorkeakoulun opiskelijoita. Opiskelijakunnan tarkoituksena on toimia jäsentensä yhdyssiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiään. (Ammattikorkeakoululaki, 2014.)

Yliopistolaki (46 §) määrittelee ylioppilaskunnan pitkälti samoin sanoin kertoen, että:

Ylioppilaskunnan tehtävänä on osallistua 2 §:ssa säädetyn yliopiston kasvatustehtävän hoitamiseen valmistamalla opiskelijoita aktiiviseen, valvutuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Ylioppilaskunnan tarkoituksena on olla jäsentensä yhdissiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan aseman yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiä. Kaikki yliopiston opiskelijat, jotka on otettu opiskelijoiksi alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin, lukuun ottamatta tilauskoulutukseen osallistuvia opiskelijoita, kuuluvat ylioppilaskuntaan. (Yliopistolaki, 2009.)

Opiskelijakunnat sekä ylioppilaskunnat toimivat jäsentensä kuulijoina ja järjestävät lukuvuoden aikana tapahtumia jäsenilleen. Opiskelijakunnat ja ylioppilaskunnat tarjoavat lisäksi toiminnallaan areenan opiskelijoiden vaikuttamiselle tasavertaisen yhteiskunnan puolesta. (Helsingin yliopiston ylioppilaskunta, 2019.)

Edustajistot toimivat opiskelijakuntien ja ylioppilaskuntien ylimpänä päätösvaltaa käyttävänä elimenä. Edustajistojen pääasiallisena tehtävänä on tehdä päätöksiä ylioppilaskuntaa tai opiskelijakuntaa koskevista asioista. Edustajisto päättää esimerkiksi opiskelijakunnan tai ylioppilaskunnan säännöistä, talousarviosta, toimintasuunnitelmasta ja muista vastaavista dokumenteista. Edustajisto valitsee myös ylioppilaskunnan tai opiskelijakunnan hallituksen, jolla on usein toimeenpanovalta edustajiston päättämistä asioista. Edustajiston tehtäviin voi lisäksi kuulua myös ylioppilaskunnan tai opiskelijakunnan hallituksen puheenjohtajan tai puheenjohtajiston sekä pääsihteerin valinta. Edustajisto tekee päätöksensä kokouksissa, joita on usein noin kerran kuukaudessa.

Edustajistoja on eri kokoisia, riippuen opiskelijakunnasta tai ylioppilaskunnasta. Helsingin Yliopiston ylioppilaskunnan edustajistossa on 60 henkilöä. (Helsingin yliopiston ylioppilaskunta, 2019). Ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnat ovat useimmiten hieman pienempiä kuin ylioppilaskuntien edustajistot. Esimerkkinä Metropolia

Ammattikorkeakoulun opiskelijakunta Metkan edustajisto, johon valitaan 25 henkilöä (Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelijakunta, 2018).

Ylioppilaskuntien ja opiskelijakuntien hallitukset käyttävät toimeenpanovaltaa pääte-tyissä asioissa, ja samalla hallitus edustaa opiskelijakuntaa tiedottamalla opiskelijoita ja johtamalla opiskelijakunnan toimintaa ja hallintoa (Hämeen Ammattikorkeakoulun opiskelijakunta, 2019b). Hallitus vastaa edustajistolle toiminnastaan.

Opiskelijakunnat pyrkivät myös oman ammattikorkeakoulunsa ulkopuolella vaikutta-maan paikalliseen sekä yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, kuten esim. koulutuspo-litiikkaa ja asumista koskeviin asioihin (Mäki, 83).

3.2 Ylioppilaskuntien ja opiskelijakuntien toimintaa Suomessa

Tapahtumien järjestäminen jäsenilleen, opiskelijoiden edunvalvonta ja jäsenetujen tarjoaminen ovat esimerkkejä ylioppilaskuntien ja opiskelijakuntien tehtävistä yliopis-toissa ja ammattikorkeakouluissa. Lisäksi opiskelijakunnat ja ylioppilaskunnat koor-dinoivat tutortoimintaa, jolloin nämä tutortoimijat markkinoivat omaa korkeakoulu-aan eri tapahtumissa, ryhmäyttävät ensimmäisen vuoden opiskelijoita sekä toimivat heidän tukenaan askarruttavissa opiskeluasioissa. Opiskelijakuntien ja ylioppilaskun-tien toimintaa hallinnoi edustajisto yhdessä hallituksen kanssa, ja lisäksi ylioppilas-kunnilla ja opiskelijakunnilla on koosta riippuen 1-20 työntekijää.

Tapahtumien järjestäminen on opiskelijakunnissa ja ylioppilaskunnissa vaihtelevasti mm. jaoston tai hallituksen tapahtumavastaavien vastuulla. Tapahtumat voivat olla esim. peli-iltoja, bileitä, sitsejä, rastikierroksia, piknikkejä, keskustelutilaisuuksia, opiskelukerhoja tai liikuntatempauksia. Tapahtumista vastaavat henkilöt voivat kysyä opiskelijakunnan tai ylioppilaskunnan jäseniltä, minkälaisia tapahtumia he haluaisi-vat heidän järjestettävän. Tällöin opiskelijat pääsevät itse vaikuttamaan siihen, min-kälaisia tapahtumia järjestetään. Esimerkiksi Humanistisen ammattikorkeakoulu HU-MAKO:n vuosittaisia, suosittuja tapahtumia on uusille opiskelijoille suunnattu rasti-kierros fuksiaiset syksyllä sekä vappuna järjestettävä Humakondan metsästys. (Huma-nistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta, 2019b.)

Opiskelijakunnat ja ylioppilaskunnat pyrkivät toimimaan linkkinä opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä. Edunvalvonnan avulla pyritään ylläpitämään opiskelijayhtei-sön hyvinvointia ja kehitetään opiskelijoiden, opiskelijakunnan tai ylioppilaskunnan

ja henkilökunnan välistä työskentelyä. (Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta, 2019a.) Humanistisessa ammattikorkeakoulussa HUMAKO:n hallituksen edustajia toimii korkeakoulun työryhmissä, joissa kehitetään ja ideoidaan mm. korkeakoulun koulutusaloja, koulutusohjelmia ja kampusten toimivuutta. Työryhmissä hallituksen edustajat toimivat yhdessä Humanistisen ammattikorkeakoulun henkilökunnan jäsenten kanssa. (Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta, 2019a.)

3.3 Edustajistovaalit

Opiskelijakunnan tai ylioppilaskunnan jäsenet valitsevat edustajansa edustajistoon edustajistovaaleissa, joissa kuka tahansa oppilaskunnan tai ylioppilaskunnan jäsen voi asettautua ehdolle ja tulla näin valituksi edustajistoon (Oulun yliopiston ylioppilaskunta, 2018). Nämä edustajistovaalit käydään loppusyksystä, ja edustajiston ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnissa toimikausi on yleensä yksi lukuvuosi. Yliopistojen ylioppilaskunnissa vaalit pidetään joka toinen vuosi. Opiskelijakunnilla sekä ylioppilaskunnilla voi olla myös yhteisiä vaalipäiviä, jolloin nämä vaalit ovat samana päivänä. Näin voidaan parantaa opiskelijakuntien näkyvyyttä (Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta, 2019).

Useimmissa opiskelijakunnissa ja ylioppilaskunnissa vaalit käydään listavaaleina. Henkilökohtainen suhteellinen listavaali on vaalitapa, jolloin ehdokkaat voivat asettua jollekin tietylle listalle ehdolle, ja listan ehdokasta äänestäessä ääni menee myös tälle kyseiselle listalle. Ehdokkaat voivat kampanjoida ja markkinoida oman ehdokkuutensa puolesta esim. koululla ja sosiaalisessa mediassa. Eniten ääniä saaneet ehdokkaat muodostavat uuden edustajiston. Kun vaalitapana on henkilökohtainen suhteellinen listavaali, edustajistoon valitaan ne ehdokkaat, joilla on suurin suhdeluku. Suhdeluvut lasketaan ehdokkaille listan äänimäärän laskun jälkeen.

Äänestää voi monissa ylioppilaskunnissa sekä opiskelijakunnissa nykyisin myös sähköisesti, jolloin ei tarvitse mennä fyysisesti paikan päälle. Myös ehdokkaaksi voi asettautua sähköisesti. Perinteisesti ehdokkaaksi asettuminen tapahtuu niin, että ehdokas täyttää ehdokasilmoituksen, johon täytetään omat tiedot, mahdollisesti vaalilause ja syy tai syyt, miksi ehdokas tahtoo lähteä mukaan edustajiston toimintaan.

Ehdolle asettumisen jälkeen on useimmissa opiskelijakunnissa ja ylioppilaskunnissa parin viikon aikaa kampanjointiin. Kampanjointia voidaan tehdä sosiaalisessa mediassa eri alustoja käyttäen (sosiaaliset mediat, kuten Facebook sekä Instagram), koululla opiskelijoita kohtaamalla ja isoimmissa ylioppilaskunnissa kadulla kampanjoiden. Kampanjointia varten on opiskelijakunnan sekä ylioppilaskunnan annettava ohjeet ja mahdolliset rajoitukset. Kampanjoissa jonkin tietyn listan ehdokkaat voivat perustaa kampanjatiimin, jossa jaetaan vastuualueet ryhmäläisten kesken. Näin pystytään jakamaan työtaakkaa ja helpottamaan kampanjointia, kun jokaisella on omat tehtävänsä.

3.4 Edustajistovaalit aiemmin Vihreissä Nuorissa

Edustajistovaalien tekeminen on aikaisemmin Vihreissä nuorissa ollut paljon aktiivisista toimijoista kiinni. Esimerkiksi Helsingin yliopistossa vihreän listan kannatus on ollut melko suurta verrattuna muihin korkeakouluihin, johtuen HYY:n Vihreät – De Gröna vid HUS – järjestön aktiivisesta vaalityöstä. Suuri osa Vihreiden nuorten jäsenistä ja toimijoista ovat opiskelijoita, ja heitä opiskelee runsaasti korkeakouluissa ympäri Suomen. Jäseniä on perinteisesti kannustettu lähtemään ehdolle vihreälle listalle omassa korkeakoulussa, tai perustamaan itse vihreää listaa. Vihreitä listoja on ollut ainakin Helsingin yliopistossa, Aalto-yliopistossa, Tampereen yliopistossa, Jyväskylän yliopistossa, Lahden ammattikorkeakoulussa sekä Hämeen ammattikorkeakoulussa. Mikäli jonain vuonna aktiivisia vihreitä opiskelijoita ei löydy, voi joissain korkeakouluissa lista jäädä perustamatta.

Markkinointiin ja kampanjointiin on jokaisen korkeakoulun opiskelijakunta tai ylioppilaskunta asettanut omat rajoituksensa. Vihreät nuoret on ennen vaalipäivää mainostanut edustajistovaaleja omissa sosiaalisen median kanavissaan ja kannustanut jäseniään äänestämään. Vuonna 2017 Vihreät nuoret on tarjonnut lisäksi apua vaalijulistaiden taittamiseen.

Edustajistotoiminta on ollut vakaampaa ja aktiivisempaa yliopistoissa kuin ammattikorkeakouluissa. Tämä voi johtua osaltaan historiasta, sillä yliopistot edustajistoinen ja ylioppilaskuntineen ovat toimineet pidempään Suomessa kuin ammattikorkeakoulut, joista ensimmäiset perustettiin vuonna 1991 (Yhansokan, 2019). Myös Vihreissä nuorissa edustajistovaalityö on ollut aktiivisempaa yliopistopiireissä kuin ammattikorkeakouluissa. Joissain ammattikorkeakouluissa on lisäksi ongelmana se, että

ehdokkaita ei jonain vuosina välttämättä saada tarpeeksi, jotta edustajistovaaleja edes järjestettäisiin. Tämä vaikeuttaa edustajistovaalien vakiinnuttamista osaksi ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien vuosittaista toimintaa.

Yksi merkittävimmistä ongelmista edustajistovaalityön tekemisessä on ollut se, että vastualueet ovat vaihdelleet vuosien mukaan, ja vaalityöhön ei ole kehitetty erillisiä raameja, joiden mukaan toimittaisiin. Etenkin ammattikorkeakouluissa vaalien menestys riippuu todella paljon aktiivisista toimijoista, joita ei välttämättä joinain vuosina vain ole. Kenelle kuuluu vastuu liittotasolla asioiden tiedottamisesta, ehdokashankinnasta tai äänestämisen muistuttelusta? Jotta paikallisesti jossain ammattikorkeakoulussa voidaan tehdä vihreä vaalivoitto edustajistovaaleissa, vaatii se tiiviin aikataulun, suunnitelman, aktiiviset toimijat ja mahdollisten ehdokkaiden tuntemista kyseisessä korkeakoulussa. Motivaatio kaikkeen tähän ei ole mikään itsestäänselvyys, etenkin kun vaalityötä tehdään ehkä myös omien opintojen ohessa.

3.5 Fasilitointi

Toiminnan fasilitointi käsitetään usein ryhmäprosessien suunnitteluksi, ohjaamiseksi ja toteutukseksi, jolloin varmistetaan edellytykset ryhmässä tapahtuvalle asioiden suunnittelulle ja toteutumiselle. Fasilitoinnista puhutaan, kun kyseessä on organisaation toiminnan kehittäminen, monimutkainen ongelmanratkaisutilanne tai yhteistyön kehittäminen ja suunnittelu. (Innoduel, 2018.) Fasilitoinnin prosessissa voidaan käyttää runsaasti erilaisia ryhmätyöskentelyn menetelmiä ja työpajoja, joiden avulla pyritään mahdollisimman monipuolisiin ratkaisuihin. Vastauksia pyritään etsimään usein luovan ongelmanratkaisun keinoin. Tällaisen prosessin mukaan ensin selkeytetään taivote tai haaste, johon käydään kiinni. Sitten kerätään lisää tietoa ja kiteytetään varsinaisen ongelman, johon halutaan vastauksia. Tämän jälkeen siirrytään ideoiden tuottamiseen ja useimmissa tapauksissa ryhmätyöskentelyn keinoin vastauksien etsimiseen ja ratkaisujen syventämiseen. Lopuksi ideat käydään huolellisesti läpi eri näkökulmista ja tämän jälkeen suunnitellaan yhdessä tarvittavat ja toteutettavat toimenpiteet jatkoa varten. (Kantojärvi 2012, 27.)

Ryhmän vetäjän eli fasilitaattorin rooli keskittyy tilan antamiseen ja neutraalina olemiseen. Fasilitaattori ei itse osallistu ideointiprosessiin ja ota kantaa siihen, mitkä ideat ovat hyviä ja toteutettavissa. Vastuu sisällöstä on osallistujilla, jolloin heille annetaan mahdollisuus vaikuttaa. Hyvä fasilitaattori kuitenkin auttaa päätöksenteossa,

kiteyttää asioita, käyttää tehokkaita ryhmätyömenetelmiä prosessin aktivointiin, pitää ryhmän energiatason korkealla ja huolehtii kaiken materiaalin dokumentointiprosessista. (mt., 38-40.) Hän suunnittelee ryhmäprosessin ja kannustaa osallistujia, mutta ei puutu tarkemmin itse sisältöön. Tällainen neutraalina pysyminen voi olla erittäin haastavaa, jos fasilitaattori on kyseisen organisaation työntekijä, jonka toimintaa kehitetään fasilitoinnin keinoin.

Kun fasilitaattori järjestää työpajoja, on mietittävä tarkasti työpajan tarkoitusta ja toimittava tarkoituksen mukaan. Tarkoituksen selvittämiseksi on kysyttävä itseltä:

1. Miksi tämä on tärkeää ja miksi tätä toimintaa tahdotaan kehittää?
2. Miksi tahdomme projektiin mukaan juuri nämä osallistujat?
3. Miksi järjestämme työpajan juuri tässä paikassa ja juuri tähän aikaan?
4. Miksi meidän kannattaa käyttää näitä työskentelymenetelmiä?
5. Miksi varaamme työpajaan tämän verran aikaa?

Kun fasilitaattori pyrkii vastaamaan näihin kysymyksiin, selviää hänelle itselleen perusteellisemmin koko fasilitointityön merkitys ja työpajan järjestämisen kokonaiskuva. (mt., 42.)

Mietittäessä fasilitoinnin tuloksena syntyviä ideoita ja kehittämismenetelmiä herää väistämättä kysymys siitä, miten kaikki tulokset saadaan kunnolla käytäntöön? Miten tämä käytännössä tapahtuu ja miten sitoudutaan näihin tuloksiin ja tarvittaviin toimenpiteisiin? Yhteisen ymmärryksen luominen ja tästä syntyvät konkreettiset päätökset ovat tärkeässä osassa kohti onnistumista. (mt., 213.) Fasilitaattorin on luotettava osallistujien tekemiin loppuratkaisuihin. Epäilyt on kuitenkin lopuksi otettava puheeksi osallistujien kanssa, koska tehtävänä on toteutettavissa olevien ratkaisujen löytäminen. Osa tätä on tärkeimpien toimenpiteiden ja niiden perusteiden määrittelemisen, jotta tiedetään, mihin keskitytään. Jonkinlaisen metaforisen kuvan tai kuvakartan avulla voidaan visualisoida tehtävät toimenpiteet sekä kehitettävät kohteet vaikka aikajanelle.

Mahdollisen toimenpidesuunnitelman fasilitoinnissa on kannattavaa ottaa huomioon mahdolliset vastuuhenkilöt, kokonaiskuva ja suunnitelman tavoite, toimenpiteiden toteutumisen seuranta ja sen raportointi ja ensimmäisten askeleiden selkeyttäminen osallistujille (mt., 215, 223).

3.6 Vapaaehtoistyö ja sen merkitys

Vapaaehtoistyö käsitetään työksi ja toiminnaksi, jota tehdään vapaaehtoisesti ilman palkkaa. Vapaaehtoistyön kesto ja tehtävä riippuu organisaatiosta ja vapaaehtoisen omasta tahdosta ja halusta. Vapaaehtoistyön kautta voi mukaan lähtevä henkilö keräyttää monia hyödyllisiä taitoja ja ominaisuuksia, joista voi olla myöhemmin hyötyä henkilön elämässä. (Kansalaisareena, 2019.) Vapaaehtoistyötä tehdään melkein kaikilla yhteiskuntamme alueilla aina sosiaali- ja terveystalasta ympäristönsuojeluun sekä urheiluun saakka (Marjovuori 2014, 11).

Monesti ihmiset kuulevat vapaaehtoistyön mahdollisuudesta läheisiltään tai omien mielenkiinnonkohteiden ja intressien kautta. Henkilö lähtee mukaan vapaaehtoistoimintaan, koska haluaa toimia jonkin tietyn asian tai mission hyväksi. Sopivien ja mielekkäiden vapaaehtoistehtävien ansiosta toimija kokee työn merkitykselliseksi ja tärkeäksi. Tämä sitouttaa henkilöitä jatkamaan toiminnassa pitkään.

Kun toiminnassa on mukana vapaaehtoisia, on heille luotava puitteet ja mahdollisuudet toimia organisaation päämäärän ja tarkoituksen hyväksi. Vapaaehtoistyön johtamisessa on kyse organisaation toiminnan suunnittelusta vapaaehtoisten kanssa ja heidän motivoimisestaan sekä tukemisesta. Näitä johtamisen peruspilareita rakentaa työntekijät sekä hallitus yhdessä aktiivisten vapaaehtoisten kanssa. (Kuuluvainen 2015, 9-10.) Työ on pääasiassa ihmisiin vaikuttamista ja johtamista määrittää pitkälti vapaaehtoistyön periaate.

Vapaaehtoisten motivoinnissa ja johtamisessa on muistettava, että vapaaehtoisille ei makseta työpanoksesta palkkaa ja työ perustuu jokaisen omaan jaksamiseen. Suunnittelussa otetaan huomioon motivaation lisäksi vapaaehtoistyön määrittely, rekrytoinnin tavat ja toimenpiteet, vapaaehtoisten toimintavaltuuksien määrittely sekä kommunikointi työntekijöiden ja vapaaehtoisten välillä (mt., 9). Miten saan lisää vapaaehtoisia toimintaan? Mitä eri keinoja rekrytointiin käytetään? Mitä eri valtuuksia vapaaehtoisille annetaan, onko heillä pääsyä esim. organisaation vapaaehtoistyötä koskeviin sähköisiin tiedostoihin? Mitä kautta pidetään yhteyttä vapaaehtoistyöntekijöihin ja ovatko työntekijät vapaaehtoisten tavoitettavissa vain tiettyinä aikoina päivässä? Vapaaehtoisille voi perustaa oman Facebook-ryhmän, ryhmäkeskustelun Facebookin

Messengeriin, sähköpostiringin tai Whatsapp-ryhmän tai kanavan. Keskustelualustoille on olennaista luoda säännöt mm. julkaistavasta sisällöstä ja siitä, kuinka usein olisi hyvä olla tavoitettavissa.

Vihreiden nuorten aktiivien tapauksessa ilmoitukset ja yhteydenotto tapahtuu Facebookissa AKTIVINO-ryhmässä, johon kaikkia Vihreiden nuorten aktiiveja ja uusia jäseniä kehoitetaan liittymään ja seuraamaan. Kanavalla kerrotaan mm. tulevista tapahtumista, hallituksen kokouksista ja päätöksistä ja keskustellaan ajankohtaisista poliittisista asioista.

Työntekijälle voi olla raskasta, jos yhteydenotot seuraavat häntä kotiin Whatsapp-sovelluksen tai Facebookin Messengerin kautta. Vapaaehtoisten on saatava neuvoa ja tukea, kun sitä tarvitaan, mutta jotkut aikarajat yhteydenpidolle on hyvä luoda jaksamisen kannalta. Tätä varten organisaation työntekijät usein ilmoittavat vapaaehtoisille, että ovat tavoitettavissa työpäivien ajan esim. klo 8-17 ja poikkeustilanteissa yhteyttä voi ottaa myös myöhemmin.

Tärkeänä osana vapaaehtoistyön johtamisessa on lisäksi vapaaehtoisten kiittäminen ja usein myös palkitseminen. Vapaaehtoisia kiitetään heidän työpanoksestaan ja ajastaan, jonka he ovat antaneet kyseiselle järjestölle ja joissain tapauksissa heitä voidaan muistaa myös pienillä lahjoilla. Palkitseminen ei kuitenkaan ole tärkein motivaattori vapaaehtoisilla, vaikka niiden tärkeyttä ei tulisikaan väheksyä (mt., 77). Myös palautteen kysyminen ja kerääminen on suuressa roolissa vapaaehtoistyön kehittämisessä.

3.7 Aktiivinen kansalaisuus ja kansalaisvaikuttaminen

Aktiivinen kansalaisuus käsitetään kiinnostuksena yhteiskunnallisiin asioihin ja rakenteisiin, sekä tahtoon osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja vaikuttamistoimintaan. Aktiivinen kansalaisuus ei kuitenkaan rajaudu pelkästään yhteiskunnalliseen ja poliittiseen aktiivisuuteen, vaan aktiivisen kansalaisen määritelmä elää näkökulmasta riippuen (Harju, 2004). Äänestäminen vaaleissa, hyväntekeväisyysjärjestöjen tukeminen, kansalaisaloitteen allekirjoittaminen sekä ostoboikotit ihmisoikeuksia rikkovia yrityksiä vastaan ovat esimerkkejä yksilön tekemästä kansalaisvaikuttamisesta (Holopainen, 2008, 43). Kansalaisvaikuttamisen esimerkit ja yksilöiden vaikuttaminen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon tukevat demokratian toteutumista.

Nuoret ja opiskelijat ovat saaneet esimerkkejä kansalaisvaikuttamisen mahdollisuuksista jo peruskoulusta lähtien. Yläasteella toimii oppilaskuntia, joiden tehtävänä on parantaa oppilaiden asemaa ja kehittää oppilaiden välistä yhteistyötä koulussa. Näiden oppilaskuntien hallitukseen valitaan oppilaita jokaiselta vuosiluokalta. Lisäksi kunnissa toimii nuorisovaltuustoja, jotka toimivat paikallisten nuorten hyväksi vaikuttaen esimerkiksi nuorille suunnattujen tapahtumien ja urheilumahdollisuuksien järjestämiseen (Suomen nuorisovaltuustojen liitto, 2019).

Miten aktiivinen kansalaisuus käsitetään yliopistoissa ja ammattikorkeakoulutuksessa? Yliopistoissa ylioppilaskunnat sekä ainejärjestöt antavat opiskelijoille mahdollisuuksia olla mukana vaikuttamassa opiskelijoihin liittyvissä asioissa ja samalla opiskelijat pääsevät verkostoitumaan muiden opiskelijoiden kanssa. Ammattikorkeakouluissa vastaava rooli on ollut opiskelijakunnilla, jotka tuovat opiskelijoiden äänen kuuluviin ja pyrkivät kehittämään yhteistyötä henkilöstön, opiskelijakunnan ja opiskelijoiden välillä.

Suomen koulujärjestelmällä on oma roolinsa nuorten ja opiskelijoiden osallisuuden edistämässä. Koulussa opittavat tiedot, taidot sekä menetelmät mahdollistavat osallistumisen yhteiskuntaan ja yhteiskunnallisiin asioihin. (Holopainen 2008, 50.) Opettajien, vanhempien ja muiden esimerkki vaikuttaa siihen, miten näemme vaikuttamistoiminnan ja sen hyödyt sekä vaikutukset. Pohdittaessa opiskelijakuntien edustajistovaalien heikompa menestystä herää kysymys siitä, miksi ammattikorkeakoulujen opiskelijoita on vaikea saada ehdolle? Tähän voi vaikuttaa useat erilaiset ja henkilökohtaiset syyt. Yksi syistä voi olla aiemmin mainittu opiskelijakuntien nuori ikä. Opiskelijakunnat eivät ole vakiinnuttaneet asemaansa samalla tavoin kuin ylioppilaskunnat, joilla on enemmän historiaa opiskelijoiden vaikuttamistoiminnasta. Opiskelijat saattavat nähdä, että opiskelijakuntien toiminta ei näy riittävästi, sen tekemistä päätöksistä ei tiedetä eikä opiskelijakuntatoiminta silloin näyttäytyä hyödyllisenä ja houkuttelevana.

Toinen syy joillekin opiskelijoille voi olla sitoutuminen edustajiston ja opiskelijakunnan toimintaan. Edustajiston toimikausi on opiskelijakunnissa yksi vuosi. Jos edustajiston toiminnasta ei tiedetä tarpeeksi, opiskelija ei välttämättä halua sitouttaa itseään toimintaan niin pitkäksi aikaa. Saatetaan luulla, että edustajistossa toiminen hidastaa omia opintoja. Tällöin vaikuttamista voidaan haluta tehdä jollain muulla, vähemmän

sitouttavalla tavalla, kuten vetoomuksella, jossa vaaditaan erilaisia opetusmenetelmiä johonkin tietylle opintojaksolle.

Joitakin opiskelijoita vaikuttamistoiminta ja edustajistotoiminta ei myöskään yksinkertaisesti kiinnosta. Jotkut eivät uskalla hakea mukaan, jos kukaan muukaan opiskelijakaveri ei hae. Muiden opiskelijakaverien kertomat kokemukset voivat vaikuttaa myös päätökseen. Lisäksi opiskelijan vanhempien antamat esimerkit vaikuttamistoiminnan tarjoamista mahdollisuuksista saattavat vaikuttaa opiskelijan mielikuviin edustajistotoiminnasta ja päätökseen lähteä mukaan.

4 TUTKIMUSPROSESSI JA KÄYTETTÄVÄT MENETELMÄT

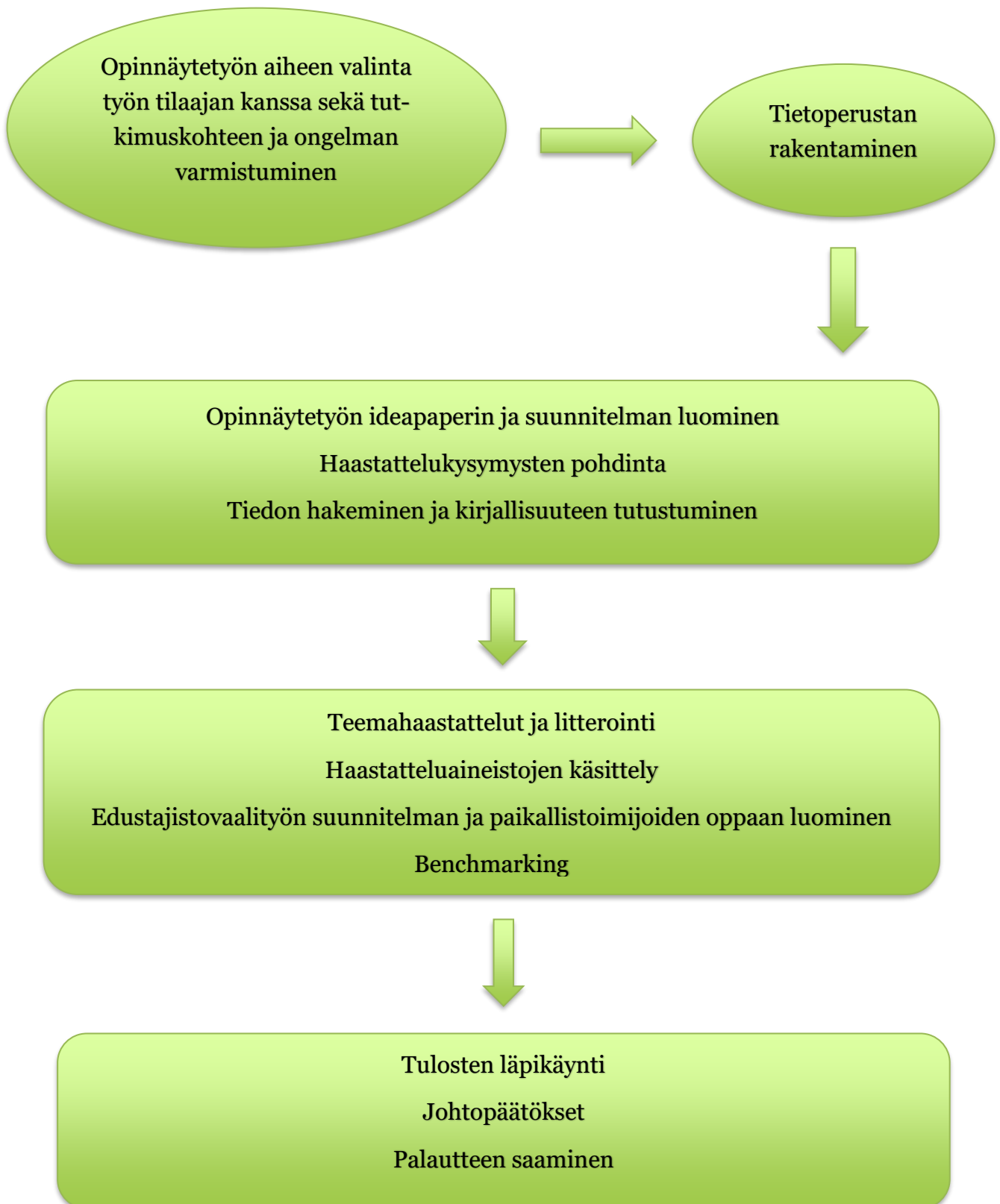
Tässä opinnäytetyön osiossa kerrotaan tarkemmin opinnäytetyön tutkimuksen etenemisestä. Lisäksi luvussa käydään läpi kvalitatiivisen tutkimuksen periaatteet ja tutkimuksessa käytetyt tiedonkeruumenetelmät.

4.1 Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus

Tutkimuksen aihe tuli työn tilaajan toiveesta, eli Vihreiltä nuorilta. Aiheesta oli keskusteltu Vihreiden nuorten pääsihteerin kanssa jo loppuvuodesta 2018, ja alkuvuodesta 2019 työn tilaaja varmistui. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää aiempina vuosina tehtyä edustajistovaalityötä Vihreissä nuorissa ja edustajistovaalityön kehittämistarpeita, jotta vaaleja voitaisiin markkinoida näkyvämmiin myös yhteiskunnallisesti ja edustajistovaalit vakiinnuttaisivat asemaansa osana opiskelijakuntien ja ylioppilaskuntien syksyä.

Edustajistovaalityötä varten ei ole aikaisemmin ollut mitään tarkkoja ja erikseen määriteltyjä aiheita, jonka vuoksi tarve kehittää tämän työn suunnitelmallisuutta on tutkimuksen keskiössä. Tavoitteena tutkimuksessa on luoda erillinen, tarkka suunnitelma edustajistovaalityön peruspiirteistä, tehtävän työn aikataulusta ja fasilitoinnista, jota mahdollisesti palkattava edustajistovaalikoordinaattori voi hyödyntää tulevissa edustajistovaaleissa. Lisäksi työn tuloksena syntyy erillinen, paikallistoimijoille suunnattu opas edustajistovaalityöhön, joka on tarkoitettu Vihreiden nuorten paikallisjärjestöjen aktiiveille. Ajallisesti opinnäytetyön aihe on myös hyvin otollinen, sillä työn tuloksena syntyvää suunnitelmaa voidaan mahdollisesti hyödyntää jo tulevana syksynä 2019.

Seuravaksi esitellään opinnäytetyöprosessin eteneminen vaihe vaiheelta (kuvio 1.)

Kuvio 1. Opinnäytetyöprosessin eteneminen kaaviona.

4.2 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston keruu

Tutkimuksen kohderyhmänä toimi haastateltavat henkilöt, joilla on aiempaa kokemusta edustajistovaalityöstä ja ovat tehneet yhteistyötä opiskelijakuntien sekä ylioppilaskuntien kanssa. Työn tuloksena syntyvä suunnitelma edustajistovaalityöstä ja paikallistoimijoiden opas on tarkoitettu Vihreiden nuorten paikallisille aktiiveille sekä Vihreiden nuorten työntekijöille.

Teemahaastattelut soveltuivat hyödyllisimmäksi menetelmäksi, sillä opinnäytetyön aiheen vuoksi kokemusperäinen tieto edustajistovaaleista ja vaalityöstä saadaan parhaiten vanhoilta vaalitoimijoilta ja niiltä Vihreiden nuorten aktiiveilta, jotka ovat olleet mukana tekemässä viime vuosien vaaleja. Haastateltaviksi henkilöiksi valikoitui Vihreiden nuorten ja puolueen aktiiveja sekä vanhoja toimijoita, jotka ovat olleet mukana mm. kokoamassa vihreitä listoja edustajistovaaleissa ja Suomen ylioppilaskuntien liiton SYL:n ja Suomen opiskelijakuntien liiton SAMOK ry:n toiminnassa. Haastateltavia henkilöitä oli Paula Karhunen, joka oli kokoamassa HYY:n Vihreiden vihreää listaa viimeksi Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan edustajistovaaleissa sekä Valteri Törmänen, jolla on yhteensä kuuden vuoden kokemus edustajistossa työskentelystä ja edustajistovaalityöstä. Lisäksi haastateltiin Suomen Opiskelijakuntien Liiton eli SAMOK ry:n korkeakoulupolitiikan asiantuntijaa Annina Sippolaa, Suomen Ylioppilaskuntien liiton eli SYL:n sosiaalipolitiikan asiantuntijaa Sonja Raitamäkeä, vihreää edustajistoa ja hallitustoimijaa Emmi Lehtistä sekä Vihreiden nuorten koulutuspoliittisen työryhmän puheenjohtajaa Laura Kaitilaa.

Lisäksi työn tuloksena toteutettavan suunnitelman luomiseksi tarvitsin kokemusperäistä tietoa työn fasilitoinnista, järjestämisestä ja vapaaehtoistyön johtamisesta. Tämän vuoksi luotiin toinen teemahaastattelupohja ja haastattelin Tradenomiopiskelijaliitto TROL:n varapuheenjohtajaa Veera Nyforsia sekä Insinööriopiskelijaliiton puheenjohtajaa Tero Hakalaa. Nämä organisaatiot valittiin, koska järjestöillä on melko samanlainen rakenne Vihreiden nuorten järjestörakenteen kanssa. Kaikilla järjestöillä on liittohallitus, monia eri paikallisyhdistyksiä sekä paljon opiskelijoita mukana toiminnassa.

4.3 Kvalitatiivinen tutkimus

Tämä opinnäytetyö on toteutettu laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen periaatteiden mukaan. Kvalitatiivinen tutkimus oli tämän opinnäytetyön aiheeseen sopiva, sillä kyseistä tutkimustapaa käytetään useimmiten silloin, kun tutkittavaa ilmiötä ei tunneta. (Kananen 2014, 16.) Edustajistovaaleja ei ole Suomessa ennen tutkittu oikeastaan ollenkaan. Theseuksen mukaan opiskelijakuntia koskevia opinnäytetöitä on tehty jonkin verran, mutta erikseen edustajistovaaleihin keskittyviä töitä ei ole tehty. Tällaisessa kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään vastaamaan kysymykseen: ”Mistä juuri tässä ilmiössä on kyse?” (mt., 16). Laadullisen tutkimuksen avulla pyritään saamaan tästä tutkittavasta ilmiöstä syvälinen näkemys. Tavoitteena on ilmiön ymmärtäminen sekä kuvaaminen ja myös tulkinnan antaminen. Hyvä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä tarkoittaa tässä tapauksessa kokonaisvaltaista ja mahdollisimman tarkkaa kuvasta tutkittavasta kohteesta. Yleisiä piirteitä laadulliselle tutkimukselle on tutkimusaineiston monilähteisyys, aineiston analyysiin induktiivisuus sekä rekursiivisuus ja tavoite kokonaisvaltaisen ymmärryksen saaminen tästä tutkittavasta ilmiöstä. Tutkimuksessa induktiivinen tarkoittaa käytännöstä teoriaan siirtymistä ja rekursiivinen palautuvaa. Laadullisen tutkimuksen tutkimustulosta ei voida yleistää muihin tutkimuksiin, vaan se pätee ainoastaan tähän tutkimuskohteeseen. (mt., 18-19.)

4.4 Teemahaastattelu

Erilaiset haastattelut ovat kvalitatiivisen tutkimuksen yleisimpiä aineistonkeruumenetelmiä. Haastatteluiden avulla saadaan kokemusperäistä tietoa ja se on myös joustava tiedonkeruumenetelmä. Haastattelutilanteen aikana voidaan suunnata tiedonhankintaa keskusteltavien aiheiden mukaan, ja ns. elää haastattelun mukana. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 34.) Haastatteluiden avulla tutkitaan usein sellaisia ilmiöitä, jotka ovat tuntemattomampia ja vain vähän tutkittuja.

Tässä opinnäytetyössä tärkeimmäksi aineistonkeruumenetelmäksi nousi teemahaastattelut. Teemahaastattelusta puhutaan myös nimellä puolistrukturoitu haastattelu, jolla tarkoitetaan lomakehaastattelun ja strukturoimattoman haastattelun väliin jäävää haastattelumuotoa. Teemahaastattelun avulla päästään tutkimuksissa lähelle niitä merkityksiä, joita ihmiset antavat tutkittaville ilmiöille ja tapahtumille. Teemahaastattelun nimikin kertoo sen, että haastattelussa keskeisintä on edetä tiettyjen, ennalta

määriteltyjen teemojen mukana. Tämän avulla haastateltavien kokemukset ja tieto pääsevät hyvin kuuluviin. (mt., 28, 47-48.)

Teemahaastattelun avulla kerättyä aineistoa kertyy yleensä paljon. Mikäli haastatteluja on ollut vaikka yli 10, on usein muistiinpanoja ja nauhoituksia kertynyt suuria määriä. Tämä tarkoittaa sitä, että analysointivaihe tulee viemään runsaasti aikaa. Analysointitapaa tulisi alkaa pohtia jo haastatteluvaiheessa, sillä silloin sitä voidaan käyttää eräänlaisena ohjaavana tekijänä haastattelun purkamista pohtiessa. Tehdessään haastatteluja voi haastatteliija itse tehdä havaintoja toistuvista ilmiöistä ja samankaltaisuuksista. Hän voi jaotella syntyneitä havaintojaan eri tyyppien mukaan ja kehittää hypoteeseja odottamistaan vastauksista. (mt., 135-136.) Haastattelujen jälkeen aineisto kirjoitetaan puhtaaksi eli litteroidaan. Litterointi vei useita päiviä, sillä litteroitavaa materiaalia oli yhteensä kahdeksasta eri haastattelusta.

Purkamisen ja litteroinnin jälkeen on siirryttävä aineiston lukemiseen ja analysointiin. Lukiessa aineistoa kannattaa lukijan kiinnittää huomiota olosuhteisiin, prosesseihin ja muutoksiin, säännöllisiin ja toistuviin asioihin sekä käyttäytymistapoihin ja käytäntöihin sekä merkittäviin tapahtumiin. (mt., 143.)

Kaikki opinnäytetyön haastattelut toteutettiin kasvotusten huhtikuun, toukokuun sekä kesäkuun aikana 2019. Haastattelut nauhoitettiin nauhoitusohjelmalla myöhempää litterointia varten. Haastattelujen kysymykset ja teemat löytyvät lopusta liitteinä.

4.5 Benchmarking eli vertaisarviointi

Benchmarkkaus eli useimmiten vertaisarvioinniksi kutsuttu menetelmä on kahden eri organisaation vertailua oman toiminnan kehittämiseksi ja heikkouksien tunnistamiseksi. Menetelmää käyttäen voidaan vertailla organisaatioiden toiminnan prosesseja, tehokkuutta, markkinointia tai muuta, tarkempaa kohdetta. Menetelmää voidaan toteuttaa eri tavoin, esim. vieraillemalla toisessa organisaatiossa, etsimällä tietoa internetistä organisaatioiden nettisivuilta tai haastatteleamalla toisen organisaation työntekijöitä. (UEF, 2019.)

Osana toista yhteisöpedagogin opintojen kurssia (Kehittämistyön käytännöt, 5 opintopistettä) keskityttiin vertaisarvioinnin avulla tarkastelemaan Suomen Vihreiden nuorten toimijoiden tekemää edustajistovaalityötä verrattuna vastaavaan työhön Iso-Bri-

tanniassa. Tarkoituksena on perehtyä Iso-Britannian yliopistojen ylioppilaskuntien tekemään edustajistovaalityöhön ja vaaleihin sekä siihen, onko Young Greens of England and Wales mukana tässä vaalityössä. Tietoa Suomessa tehtävästä työstä kerään teema-haastattelujen avulla Vihreiden nuorten aktiiveilta sekä vanhoilta edustajistovaalitoimijoilta. Lopuksi verrataan näiden organisaatioiden tekemää edustajistovaalityötä toisiinsa. Aihevalinta koettiin kattavaksi, sillä se liittyy olennaisesti opinnäytetyön aiheeseen eli edustajistovaaleihin ja voi näin tuoda lisää tietoa ja kehittämisehdotuksia aiheeseen liittyen.

Tietoa lähdettiin etsimään Iso-Britannian yliopistoissa toteutettavista edustajistovaaleista yliopistojen nettisivujen kautta. Aluksi oli selvitettävä se, mitä englanninkielisiä termejä käytetään niistä toimijoista, joita voi verrata Suomen yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa toimiviin edustajistoihin. Ylioppilaskuntien nettisivuilta löytyi hyvin tietoa näiden toimihenkilöiden tekemästä edustajistotyöstä. Erityisesti tutkittiin Yor-kin yliopiston ylioppilaskunnan (YUSU) tekemää edustajistotyötä, Greenwichin yliopiston edustajistotoimihenkilöiden vaaleja ja vaalituloksia sekä Birminghamin yliopiston The Guild of Students- organisaatiota, joka edustaa tekemällään edunvalvontatyöllään yli 34 000 yliopiston opiskelijaa ja toimijaa (The Guild of Students, 2019). Lisäksi oltiin sähköpostitse yhteydessä Newcastle'n ylioppilaskuntaan (NUSU), josta vastattiin ensimmäisenä.

Eroavaisuuksia näiden kahden maan edustajistovaaleista löytyi jonkin verran. Iso-Britannian yliopistojen ylioppilaskunnissa vaalit pidetään alkukevästä, usein maaliskuussa, kun taas Suomessa edustajistovaalit ovat useimmiten marraskuussa. Toinen merkittävä ero Iso-Britannian ja Suomen välillä on se, että suomalaisten yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen ylioppilaskuntien ja opiskelijakuntien edustajistoryhmien kaltaisia, massiivisemman kokoisia toimijaryhmiä, ei Iso-Britannian yliopistoissa toimi. Tutkittavissa yliopistoissa näitä edustajistotoimijoita vastaavia ”officer”-toimijoita oli noin 5-10, jotka keskittyvät edustamaan koulunsa opiskelijoita kuuntelemalla heidän tarpeitaan ja kehittämisehdotuksiaan. Suomessa ylioppilaskuntien ja opiskelijakuntien edustajistoissa on mukana opiskelijoita ainakin +20 korkeakoulusta riippuen. Lisäksi Iso-Britanniassa puoluepolitiikka ja poliittiset listat eivät näy edustajistovaaleissa, esim. Newcastle'n yliopistossa ei sallita poliittisia listoja (Newcastle University Students' Union, 2019).

Iso-Britannian yliopistojen ylioppilaskuntien vaalit ja Suomen yliopistojen ylioppilaskuntien vaalit jakavat monia samoja yhtäläisyyksiä. Sekä Iso-Britanniassa että Suomessa edustajistovaaleissa ehdokkaat valitaan edustajistoon demokraattisesti äänestämällä, ja äänestys tapahtuu sähköisesti lähes jokaisessa korkeakoulussa. Edustajistovaalien kampanjointia harjoitetaan melko samoin tavoin molemmissa maissa, kuten esim. sosiaalisessa mediassa, kampuksilla ja julisteiden avulla. Myös teemat ovat pitkälti samoja, joihin vaalien avulla korkeakouluissa halutaan vaikuttaa. Näitä samoja teemoja ovat samanarvoisuus opiskelijoiden kesken, opiskelijoiden hyvinvoinnin kehittäminen, opiskelijoiden mielipiteiden ja kehittämisideoiden kuunteleminen sekä laadukas opetus ja pätevät opettajat.

Tätä vertaisarviointia oli mielenkiintoista tehdä, vaikka vastaajien määrä jäikin toivottua pienemmäksi. Yhteensä olin yhteydessä yli 10 Iso-Britannian yliopiston ylioppilaskuntaan, mutta sain vain 3 vastausta. Tämä vaikutti siihen, että jouduin tukeutumaan yhä enemmän ylioppilaskuntien nettisivuihin saadakseni tietoa, ja kokemusperäinen tieto jäi melko vähäiseksi tässä tutkimuksessa. Opin kuitenkin tutkimuksen avulla runsaasti lisää Iso-Britannian yliopistojen ylioppilaskuntien toiminnasta vaaleissa ja oli mielenkiintoista huomata eroja ja yhtäläisyyksiä näiden kahden maan välillä. Kenties pidemmällä aikavälillä ja paremmilla resursseilla saisi toteutettua vielä kattavamman tutkimuksen, ja saada Euroopasta mm. kehittämisideoita Suomessa tehtävään edustajistovaalityöhön.

5 EDUSTAJISTOVAALEJA KOSKEVIEN HAASTATTELUAINEISTOJEN TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa käydään läpi edustajistovaaleja vaalityön kehittämistä koskeneiden teemahaastattelujen aineistoja ja tuloksia. Luettaessa haastattelumateriaaleja pyrittiin löytämään yhtäläisyyksiä ylioppilaskuntien ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien edustajistovaalien eroavaisuuksista sekä eroja isojen yliopistojen ylioppilaskuntien ja pienempien ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien välillä. Lisäksi haastatteluissa esiin nousseita, toistuvia teemoja oli edustajistovaalien yhteiskunnallinen merkitys, vaalien kehittäminen näkyvimmissä sekä vähenevät ehdokasmäärät etenkin ammattikorkeakoulujen edustajistovaaleissa.

Luvuissa kursivoidut kohdat ovat suoria lainauksia haastateltavilta henkilöiltä.

Yhteensä haastatteluja toteutettiin kahdeksan, kahdella eri teemalla. Kuutta henkilöä haastateltiin edustajistovaalityöstä ja kokemuksista vaalityön suunnittelusta ja kahta henkilöä haastateltiin toiminnan fasilitoinnista ja vastuualueiden jakamisesta omissa organisaatioissaan, jotka tässä tapauksessa olivat Insinööriopiskelijaliitto ja Tradenomiopiskelijaliitto. Fasilitointia koskevien haastattelujen tulokset kerrotaan luvussa 6.

5.1 Edustajistossa toimimisen hyödyt ja aktiivinen kansalaisuus

Teemahaastattelun alussa haastateltavien kanssa keskusteltiin edustajistossa toimimisen hyödyistä ja siitä, mitä kaikkea edustajistossa toiminen antaa mukaan lähtevälle opiskelijalle. Lisäksi keskusteltiin siitä, kasvattaako edustajistossa toiminen kiinnostusta aktiiviseen kansalaisuuteen ja yhteiskunnallisiin asioihin vaikuttamiseen. Lisäksi haastateltavien kanssa puhuttiin siitä, näkyykö heidän mielestään puoluepolitiikka ja puoluepoliittiset mielipiteet eri tavoin ylioppilaskunnissa kuin ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnissa.

Vihreiden nuorten koulutuspoliittisen työryhmän puheenjohtajan Laura Kaitilan mukaan edustajistotoiminta antaa arvokasta kokemusta edunvalvonnasta ja kerryttää monia hyödyllisiä taitoja, joita moni opiskelija tulee tarvitsemaan tulevaisuuden työelämässä (Kaitila, 2019). Edustajiston voisi nähdä toimivan eri alojen ns. sulatusuunina, sillä edustajistotoiminnan kautta pääsee tapaamaan runsaasti eri alojen opiskelijoita ja samalla opiskelija pääsee luomaan uusia, laajoja verkostoja. Edustajistotoiminta voi luoda siltoja eri alojen väliselle yhteistyölle, kun edustajistossa toimii laaja kirjo eri alojen opiskelijoita. (mt., 2019.) Edustajistossa opitaan argumentointia ja samalla siellä pääsee harjoittelemaan omia ryhmätyöskentelytaitojaan. Nämä molemmat taidot ovat elintärkeitä työelämässä menestymisen kannalta (Törmänen, 2019). Lisäksi edustajistotoiminnan kautta voi tavata elinikäisiä ystäviä, joihin ei muuten välttämättä koskaan tutustuisi. Jotkut voivat lisäksi kokea löytävänsä edustajistosta oman yhteisönsä, sillä usein edustajistotoimijoilla on samoja kiinnostuksen kohteita, kuten esim. halu vaikuttaa ja olla mukana päätöksenteossa.

Edustajistotoiminnan kautta voidaan myös saada ensikosketusta poliittiseen vaikuttamiseen (Sippola, 2019). Moni kansanedustaja on myös aloittanut uransa edustajistossa, kuten kansanedustaja Ville Niinistö. Edustajistossa toimiminen tarkoittaa sään-

nöllisiä kokouksia, jolloin kokouskäytännöt ja tekniikat tulevat myös edustajistotoimijoille tutuiksi. Lisäksi edustajistossa pääsee tutustumaan kokousdokumentteihin, kuten esimerkiksi kokousten pöytäkirjoihin. Tästä taidosta on hyötyä tulevaisuuden työelämässä alasta riippumatta. Esimerkiksi jos opiskelija pääsee puheenjohtamaan edustajiston kokousta, on tämä kokemus varmasti hyödyllinen, mikäli opiskelija mieli tulevaisuudessa esim. jonkin yhtiön hallitukseen. (Raitamäki, 2019.)

Kaikki kuusi haastateltavaa vastasivat edustajistossa toimisen kasvattavan yleisesti kiinnostusta myös yhteiskunnallisiin asioihin ja näin myös aktiiviseen kansalaisuuteen. Sonja Raitamäki kertoi, että mikäli edustajistossa keskustellaan politiikasta, poliittisista päätöksistä ja opintoihin liittyvistä päätöksistä ja päätetään tietyn vuoden poliittisesta ohjelmasta, niin tämä keskustelu kasvattaa kiinnostusta yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen (mt., 2019). Myös Annina Sippolan mukaan kiinnostus yhteiskunnallisiin asioihin voi lisääntyä, kun tietämys edustajistotoiminnasta ja omista vaikutusmahdollisuuksista kasvaa. Usein ylioppilaskunnissa opiskelija lähtee ensin ainejärjestön tai poliittisen järjestön toimintaan ja sieltä sitten edustajiston toimintaan. Tämä on todennäköistä etenkin silloin, jos opiskelija on jo edustajistoon hakiessaan poliittisesti aktiivinen ja kiinnostunut yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Puolueiden järjestäytyminen ja puolueiden politiikka näkyy myös eri tavoin edustajistoissa ja ylioppilaskunnissa, jos verrataan ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntiin (Sippola, 2019). Poliittiset listat ovat myös yleisempiä yliopistojen ylioppilaskuntien edustajistovaaleissa kuin ammattikorkeakouluissa. Joissain ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnissa ei välttämättä ole koskaan ollut vihreää listaa edustajistovaaleissa. (Raitamäki, 2019.)

5.2 Haastateltavien kokemukset edustajistovaaleista, vaalityöstä ja vaalityön suunnittelusta

Haastattelun toisena teemana oli haastateltavien henkilöiden aiemmat kokemukset edustajistovaaleista, vaalityöstä, vaalityön suunnittelusta sekä edustajistossa toimimisesta. Kaikki haastateltavat olivat valikoituneet haastateltavaksi sen vuoksi, koska heillä on aiempaa kokemusta edustajistovaaleista ja osa haastateltavista henkilöistä ovat myös toimineet esim. edellisinä vuosina vihreän listan kokoajina omassa korkea-

koulussaan. Tässä kysymyksessä keskityttiin haastateltavien kokemuksiin esim. vaalityön suunnittelusta, kampanjatiimityöskentelystä ja vihreän listan kokoamisprosessista.

Henkilöt, joilla oli kokemusta erityisesti ammattikorkeakouluissa järjestettävistä edustajistovaaleista, kertoivat vaalien näyttäytyvän melko epäkiinnostavana asiana opiskelijoille. Edustajistovaaleilla ei ole vielä kovin pitkää perinnettä ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnissa, sillä ensimmäiset ammattikorkeakoulut on perustettu vasta 90-luvulla. Opiskelijakuntien edustajistovaalit eivät ole vakiinnuttaneet asemaansa vielä niin vahvasti kuin pitkät perinteet omaavilla ylioppilaskuntien edustajistovaaleilla. Lisäksi opiskelijakuntien edustajistovaaleissa ehdokkaita on vähän ja heitä on hankala löytää. (Törmänen, 2019.)

Haastateltavilla oli todella monipuolista kokemusta vaaleista ja vaalityöstä, sillä he ovat toimineet eri ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa ympäri Suomen ja edustajistovaalit näkyvät jokaisessa koulussa omalla tavallaan. Eräällä haastateltavalla oli kokemusta edustajistovaaleista yhteensä 6 vuoden ajalta ja eräs toinen haastateltavista oli toiminut HYY:n Vihreiden eli Helsingin yliopiston ja ylioppilaskunnan vihreiden listan kerääjänä sekä kampanjapäällikkönä. Kolmas haastateltava kertoo, että ensimmäisenä opiskeluvuotenaan Lahden ammattikorkeakoulussa ei pidetty ollenkaan edustajistovaaleja, koska ehdokkaita ei saatu hankittua tarpeeksi edustajistoa varten.

”Ehkä ammattikorkeakouluissa ei ole syntynyt sellaista kulttuuria, joka tukisi vaaleja, koska edustajiston toiminta ei ole ollut niin näkyvää” -Kaitila, 2019

Tapa tehdä vaaleja vaihtelee myös todella paljon korkeakoulun mukaan. Helsingin yliopistolla kampanjoitiin pari viikkoa ulkona teltan kanssa eri kampuksilla, Lahden ammattikorkeakoululla oltiin kampanjoimassa kampuksella pari kertaa. Tämä selittyy organisaatioiden kokoerolla, sillä Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan edustajistovaalit ovat suuremmat ja ehdokkaitakin on luonnollisesti runsaasti enemmän. Vihreällä listalla olikin HYY:n viime vaaleissa yhteensä 52 nimeä (Karhunen, 2019). Lahdessa ehdokkaita vihreällä listalla oli 2 (Kaitila, 2019).

”Yliopistojen puolella ehdokkaita ei ole niin vaikea saada kuin ammattikorkeakouluissa, en tiedä vaikuttaako tähän ylioppilaskunnan automaatiojäsenyys” -Nyfors, 2019

Useammassa haastattelussa esiin nousi lisäksi itse opiskelijakunnan tai ylioppilaskunnan suhtautuminen edustajistovaaleihin. Kuinka paljon vaaleihin panostetaan? Rajoitetaanko ehdokkaiden kampanjointia kampuksella tai sosiaalisessa mediassa? Jos opiskelijakunta tai ylioppilaskunta suhtautuu vaaleihin antaumuksella ja toiveikkaasti sekä tiedottaa ajoissa esimerkiksi ehdokasasettelun alkamisesta nettisivuillaan, niin edustajistovaalit näyttävät opiskelijoille houkuttelevampina. Ainakin kolme haastateltavaa kertoi myös, että todella monesti opiskelijakunta ja ylioppilaskunta ovat myöhässä omien aikataulujensa kanssa. Tiedotus vaaleja koskevista asioista, kuten ehdokasasettelun alkamisesta ja varsinaisesta vaalipäivästä voivat tulla lyhyelläkin varoitussajalla. Tämän vuoksi etenkin ehdokashankinta kärsii, sillä mikäli listaa ollaan koossa, ehdokkaita tulisi löytää nopeasti lyhyessä ajassa.

Vuonna 2018 monissa opiskelijakunnissa ja ylioppilaskunnissa pidettiin yhteisiä vaalipäiviä, jonka toivottiin tuovan edustajistovaaleille näkyvyyttä yhteiskunnan tasolla ja samalla yhteinen vaalipäivä helpottaa aikataulujen hahmottamista, kun vaalit järjestetään mahdollisimman lähekkäin. Tätä samaa yhteisen vaalipäivän menetelmää käytetään myös vuonna 2019. Lisäksi Tradenomiopiskelijaliitto sekä Insinööriopiskelijaliitto ovat olleet tekemässä ”Haluan päättää”-kampanjaa, jossa insinööriopiskelijoita sekä tradenomiopiskelijoita kannustetaan kampanjan avulla lähtemään ehdolle oman korkeakoulunsa edustajistovaaleissa. Tätä varten on koulutettu mm. kampanjapäälliköitä, joiden tehtäviin kuului edustajistotoiminnan lobbaamista sekä opiskelijoiden tapaaminen eri kampuksilla. (Nyfors, 2019.)

5.3 Haastateltavien kokemukset ja kehittämisehdotukset edustajistovaalien ehdokasasettelusta

Ilman ehdokkaita ei olisi edustajistovaaleja. Jokainen haastateltava henkilö sanoi yhdeksi suurimmaksi edustajistovaalityön haasteeksi ehdokashankinnan. Tämän vuoksi

haastattelun kolmas teema keskittyi vaalien ehdokashankintaan ja sen haasteisiin ja onnistumisiin.

Ehdokashankintaprosessi alkaa useimmiten niin, että ammattikorkeakoulun opiskelijakunta tai yliopiston ylioppilaskunta tiedottaa ehdokasasettelun alkamisesta omilla nettisivuillaan ja sosiaalisessa mediassa sekä antaa tiedon myös siitä, kuinka kauan ehdokasasettelu kestää. Ennen tätä on osa opiskelijoista jo voinut sopia jonkin tietyn listan perustamisesta, ja ehdokasasettelun alettua ehdokkaita aletaan etsiä ja kysellä.

Edustajistovaaleissa perustetaan vaaliliittoja, jolloin liitossa olevien ehdokkaiden äänimäärä lasketaan yhteen ja saadusta äänimäärästä lasketaan vertausluvut vaaliliiton ehdokkaille, ja paikat edustajistoon jaetaan näiden laskettujen vertauslukujen mukaan (Onkalo, 2013). Vaaliliitto tarkoittaa käytännössä listaa, jota ilman ei suurimmissa opiskelija- ja ylioppilaskunnissa voi olla ehdolla. Vaaliliitot voivat perustaa myös vaalirenkaan, jolloin ehdokkaat laitetaan ensin järjestykseen vaaliliiton sisällä vaaliliiton saamien äänien mukaan. Sitten renkaan ehdokkaille lasketaan rengasvertausluvut jakamalla renkaan kaikki yhteenlasketut äänit vaaliliittorengaslukujen mukaisessa järjestyksessä, ja edustajistotoimijat valikoituvat näiden rengasvertauslukujen perusteella. (mt., 2013.) Käytännöt ja ohjeet koskien vaaliliittoja vaihtelevat opiskelija- ja ylioppilaskuntien sääntöjen ja ohjesääntöjen mukaan.

Ehdokasasettelu kestää ammattikorkeakouluissa sekä yliopistoissa useimmiten noin pari viikkoa, riippuen lukukauden aloitusajankohdasta. Ehdokkaita on hankittu listoille sosiaalisen median kautta, kavereiden kautta, kampuksella kysymällä ja lähestymällä rohkeasti esimerkiksi Facebookissa tai sähköpostilla. Haastateltavien mukaan suoraan kysyminen on todettu parhaaksi keinoksi saada ehdokkaita omalle listalle. (Karhunen, 2019.) Esimerkiksi viime edustajistovaaleissa HYY:n Vihreiden listalla oli yhteensä 52 nimeä (mt., 2019). Kampuksella voi olla myös ilmoitustauluja, jonne voi laittaa tietoa vaaleista ja omasta listastaan, mikäli tämä on opiskelijakunnan tai ylioppilaskunnan puolelta sallittua. Viestintä on kuitenkin haastateltavien mielestä koettu hankalaksi ehdokashankinnan saralla. Sosiaalisen median viestejä on melko vaikea kohdentaa oikealle kohderyhmälle (Kaitila, 2019).

”Listat pitäisi saada kerättyä ajoissa, jolloin esimerkiksi opiskelijakunnan nettisivuilla voisi olla ajoissa kaikki listat esillä ja lisäksi tarvittavien henkilöiden yhteystiedot.” -Lehtinen, 2019

Isoissa yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa on suuremmat edustajistot, ja ehdokaiden kysyminen suoraan esim. Facebookin Messengerin kautta voi viedä todella paljon aikaa ja vaatii jaksamista.

Haastateltavien mukaan aikainen tieto ehdokasasettelun alkamisesta ja päättymisestä on tärkeä osa ehdokkaiden löytymistä. Mahdolliset kampanjatiimit voivat tällöin luoda aikataulun ehdokashankinnasta ja sopia keinoista, joita käytetään ehdokkaiden hankkimiseen. Mikäli lista saadaan koottua ajoissa, voi ehdokkaista ottaa myös vaalikuvat, joka parantaa markkinoinnin ja kampanjoinnin ilmettä.

Ainakin kahden haastateltavan kanssa tuli puheeksi myös se, että opiskelijakunnan ja ylioppilaskunnan on annettava todella selkeät ohjeet siitä, kuinka ehdolle asettuminen käytännössä tapahtuu. Mitä lappuja tarvitsee täyttää, vai riittääkö sähköinen ilmoittautuminen esim. ylioppilaskunnan tai opiskelijakunnan nettisivuilla? Näitä ohjeita voisi jakaa myös sosiaalisessa mediassa ja yrittää saada mahdolliset ehdokkaat huomaamaan, kuinka helppoa ehdolle asettuminen lopulta on. Sippolan mukaan etenkin pienemmällä paikkakunnilla on tärkeää saada ensimmäiseksi ne muutamat paikalliset aktiiviset opiskelijat lähtemään mukaan ehdokkaiksi. Sitten työ voi helpottua, kun ensimmäiset tahot ovat mukana ja opiskelijat alkavat kysyä kaveria mukaan ja asiat alkavat edetä. (Sippola, 2019.)

Ehdokkaita hankkivalle toimijalle tulee varmasti eteen tilanteita, jolloin mahdollinen ehdokas epäröi ja saattaa kysyä, miksi hänen tulisi lähteä mukaan edustajistovaalien ehdokkaaksi. Tällöin hän voi kertoa mahdolliselle ehdokkaalle edustajiston vaikuttamismahdollisuuksista ja niistä kokemuksista, joita edustajistosta saa tulevaisuutta ja työelämää ajatellen. Tämä voi motivoida mahdollista ehdokasta lähtemään mukaan ehdolle. Lisäksi opiskelijan tai kampanjapäällikön kannattaa pohtia myös sitä, miksi on itse ehdolla. Miksi hän tahtoo saada ehdokkaita edustajistoon, miksi hän on valikoitunut tähän rooliin, mitä mahdollisia aiempia kokemuksia hänellä on edustajistosta? Omakohtaiset tarinat, kokemukset ja niiden jakaminen epäröiville voi toimia kannustavana tekijänä.

Vihreät nuoret voi osallistua ehdokashankintaan olemalla ajoissa yhteydessä opiskelijakuntiin ja ylioppilaskuntiin ja selvittämällä ehdokasasettelun alkamisajankohtia ja vaalipäivämääriä. Lisäksi Vihreiden nuorten paikallisjärjestöjen yliopisto-opiskelijat ja ammattikorkeakoulun opiskelijat voivat selvittää, onko koulussa joku kokoamassa vihreää listaa ja voisivatko he itse lähteä mukaan ehdokkaiksi.

5.4 Haastateltavien kokemukset ja kehittämissuhteet edustajistovaalien markkinoinnista ja kampanjoinnista

Edustajistovaalit eivät ole näkyneet yhteiskunnallisesti kovinkaan vahvasti ja vaalien saaminen näkyvämmäksi oli kaikkien haastateltavien mielestä yksi tärkeimpiä kehittämiskohteita edustajistovaaleja koskien. Haastateltavien mielestä vaalit tulisi saada näkyvämmäksi ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa, jotta ne vakiinnuttaisivat paikkaansa vielä entisestään osana yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen vuosittaista toimintaa. Neljännessä haastattelun teemassa keskityttiin markkinointiin sekä ehdokaiden kampanjointiin.

Edustajistovaaleissa on useimmissa ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa aikaa kampanjointiin noin 2-4 viikkoa. Osassa kouluista ehdokkaat kampanjoivat yksin, isommissa kouluissa voi olla erillisiä kampanjatiimejä ja kampanjapäälliköitä, joilla on omat vastualueensa. Tässä käytännöt vaihtelevat kouluittain.

Yksi tärkeimmistä seikoista, joka haastatteluissa nousi esiin, oli se, että vaaleista tulisi puhua jo paljon aikaisemmin. Haastateltavien mukaan edustajistovaaleista täytyisi alkaa keskustelemaan jo keväällä ja loppukesästä. Kaitilan mukaan edustajistovaaleja tulisi mainostaa valtakunnallisella tasolla myös enemmän ja tiedottaa, että tällaiset edustajistovaalit ovat ylipäätään olemassa (Kaitila, 2019). Ehdokasasettelu voi alkaa joissain kouluissa todella nopeasti syyslukukauden alettua, jolloin etenkin aloittaville opiskelijoille tulee todella paljon uutta tietoa lyhyessä ajassa. Alkusyksy saattaa olla monelle jatkavallekin opiskelijalle palautumisen aikaa ja opintoihin valmistautumista sekä vanhojen opiskelijakaverien näkemistä, jolloin vaalit voivat helposti jäädä muun tiedon alle.

Useassa haastattelussa keskustelusta nousi esiin myös aiemmin mainittujen yhteisten vaalipäivien merkitys näkyvyyden kannalta. Edustajistovaalit näkyvät yhteiskunnallisesti paremmin, kun ne järjestetään samaan aikaan ja niistä uutisoidaan ja tiedotetaan

samaan aikaan. Tällöin myös paikallislehdet ja muu paikallismedia voi uutisoida edustajistovaaleista (Lehtinen, 2019).

Vihreiden nuorten puolesta edustajistovaaleista voisi puhua jo keväällä, ja esimerkiksi Vihreiden nuorten kesän ja alkusyksyn jäsenkirjeissä voitaisiin mainita tulevista edustajistovaaleista. Tällöin mahdollisille ehdokkaille ja kiinnostuneille voidaan antaa paikallisten toimijoiden yhteystietoja, joilla on parempi tietämys kyseisen paikkakunnan edustajistovaaleista.

Myös kahdessa eri haastattelussa nousi esiin ylioppilaskunnan ja opiskelijakunnan tekemät raamit kampanjoinnille ja markkinoinnille. Miten rajoitettua kampanjointia on, saavatko ehdokkaat ripustaa ilmoitustaululle mainoksia?

”Toisinaan oppilaitokset ovat melko nihkeitä kampanjoinnin suhteen ja kukaan ei oikein tiedä, mitä saa tehdä ja mitä ei. Se on kuitenkin osa demokratiaa ja opiskelijan aktiivisuutta, joten kampanjointia täytyy saada tehdä.” – Kaitila, 2019.

Haastateltavien mukaan ehdokkaat kampanjoivat pääasiassa kampuksilla sekä sosiaalisessa mediassa. HYY:n Vihreät kampanjoivat lisäksi kadulla kampuksen ulkopuolella lentolehtisten eli ns. flyereiden kanssa. Sosiaalisessa mediassa tärkeimmiksi kampanjointialustoiksi nousi Facebook sekä Instagram. Yhtenäisen näköiset vaalikuvat ja sosiaalisen median pohjat koettiin hyödyllisiksi kampanjaa tehdessä. Lehtisen mukaan markkinoinnissa voidaan kertoa konkreettisia esimerkkejä asioista, joita edustajistossa on saatu edellisinä vuosina aikaan. Tämä voisi motivoida mahdollisia ehdokkaita ja äänestäjiä toimimaan, sillä konkreettiset esimerkit näyttävät, että mahdollisuus muutokseen on toteutettavissa. (Lehtinen, 2019.)

Tässä haastattelun osiossa oli selkeitä eroja kampanjointitavoissa riippuen korkeakoulun koosta. HYY:n Vihreiden kampanjapäällikkö kertoi heidän edellisestä edustajistovaalien kampanjastaan, johon kuului ehdokkaiden kouluttaminen, vaalikuvien ottaminen, katukampanjointi sekä vaalitekstien ja sosiaalisen median tekstien kääntäminen englanniksi. Tekstin kääntäminen koettiin hyödylliseksi, sillä vaihto-opiskelijoilta saa-

tiin tämän vuoksi melko paljon ääniä. (Karhunen, 2019.) Muiden haastateltavien mukaan heidän kokemuksensa edustajistovaalien kampanjoinnista ja markkinoinnista ei ollut aivan näin suurta, johtuen mahdollisesti koulujen kokoeroista ja ehdokasmäärästä. Ohjeet ja säädökset edustajistovaalien kampanjointiin vaihtelevat koulujen mukaan, ja etenkin pienemmissä ammattikorkeakouluissa ei ole ehkä aikaisemmin koettu hyödylliseksi tehdä niin mittavaa kampanjointia, jolloin edellä mainittuja ehdokkaiden kouluttamista ja katukampanjointia ei koeta ajankohtaisiksi.

5.5 Liittotasolla ja paikallistasolla tehtävän edustajistovaalityön eroavaisuudet

Haastattelun seuraavassa teemassa keskityttiin liittotasolla tehtävän edustajistovaalityön ja paikallisesti tehtävän edustajistovaalityön eroavaisuuksiin. Miten paikallisesti tehtävä vaalityö eroaa valtakunnallisesti tehtävästä vaalityöstä, mitkä toimenpiteet ovat tärkeimpiä? Miten paikallisia aktiiveja saadaan valjastettua mukaan edustajistovaalityöhön?

Haastateltavat kertoivat paikallisesti tehtävän edustajistovaalityön eroavan liittotasolla tehtävästä vaalityöstä siten, että paikallisesti tehtävässä työssä ihmisten tuntemisen merkitys korostuu. Erään haastateltavan mukaan mitä pienempi kaupunki on kyseessä, niin sitä enemmän korostuu henkilökohtaisten viestien ja kysymisen merkitys.

Pienissä kaupungeissa sijaitsevilla ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa on pienemmät opiskelijapiirit kuin suurissa kaupungeissa kuten Tampereella ja Helsingissä. Kun piirit ovat pienemmät, niin ihmisten tunteminen henkilökohtaisesti on vaalityön kannalta erittäin tärkeää. Jokainen haastateltava kertoi tehokkaimmaksi ehdokashankinnan keinoksi suoraan mukaan kysymisen joko kasvotusten, sosiaalisessa mediassa tai sähköpostilla. Tämä korostuu etenkin pienissä ylioppilaskunnissa ja opiskelijakunnissa, kun toimijoita on niin vähän.

”Vihreillä nuorilla tulee olla aikataulu siihen työhön, ja samalla on muistutettava paikallisia järjestöjä siitä, että onhan edustajistovaalit myös teidän vuosikellossanne. Voisi tehdä sellaisen listan tarvittavista toimista, että olethan yhteydessä paikallisen korkeakoulusi ylioppilaskuntaan tai opiskelijakuntaan tai verkostoammattikorkeakoulun jaostoon.

Muistutetaan toimijoita ja aktiiveja siitä, että meiltä saa apua toimistolta.” – Lehtinen, 2019.

Etenkin monissa pienissä ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnissa on se ongelma, että edustajistovaaleihin ei välttämättä saada ehdokkaita ja vaaleja ei näin voida vuosittain järjestää. Vaalien järjestäminen riippuu niistä innokkaista opiskelijoista, joita edustajistotoiminta ja vaikuttaminen kiinnostaa. Lisäksi haastatteluissa nousi esiin opiskelijakuntien ja ylioppilaskuntien rooli tiedottaa lähestyvistä edustajistovaaleista ajoissa ja näkyvästi. Moni opiskelija ei välttämättä edes tiedä, mitä edustajisto käytännössä tekee. Opiskelijakunta tai ylioppilaskunta voisi esimerkkien avulla kertoa opiskelijoille, mitä kokemuksia edustajistotoiminnasta saa ja mihin asioihin voi päästä mukaan vaikuttamaan ja miksi kannattaa lähteä ehdolle tulevissa vaaleissa.

Vihreiden nuorten paikallisjärjestöissä ympäri Suomen on paljon korkeakouluopiskelijoita. Nämä opiskelijat ovat usein jo valmiiksi kiinnostuneita yhteiskunnallisesta päätöksenteosta ja vaikuttamistoiminnasta, jolloin he voisivat toimia mahdollisina vihreän listan kokoajina ja itse ehdokkaina. Tässä auttaa, mikäli mukana on myös opiskelijoita, jotka ovat toimineet jo aiemmin edustajistossa. (Lehtinen, 2019.) Edustajistovaaleista kiinnostuneen kannattaakin selvittää aluksi, ketä edustajistossa on aiemmin toiminut ja voisiko heiltä saada apua. Lisäksi voidaan tarjota konkreettiset ohjeet siihen, kuinka vihreä lista kootaan, mikäli korkeakoulussa ei ole esim. aiemmin käytetty listoja. Tässä voi auttaa Vihreiden nuorten paikallisjärjestöt ja oma opiskelijakunta tai ylioppilaskunta.

Edustajistovaalit ja vihreä lista vaaleissa tuo näkyvyyttä myös paikalliselle Vihreiden nuorten jäsenjärjestölle. Kampanjoissa kampuksilla ja ehdokkaita hankkiessa voi hyvinkin törmätä niihin opiskelijoihin, jotka ovat kiinnostuneita myös Vihreistä nuorista. Tämä vaatii kuitenkin sen, että opiskelijakunnat ja ylioppilaskunnat tarjoavat näille järjestöille tilaa ja mahdollisuuden tulla kampanjoimaan, jotta saadaan näkyvyyttä. (Raitamäki, 2019.)

Paikallisjärjestöjen rooli edustajistovaaleissa on olennainen, sillä he voivat saada vaalien ja mahdollisen vihreän listan kautta uusia jäseniä ja aktiiveja, lisää näkyvyyttä paikallisesti ja myös sosiaalisessa mediassa. Ilman palkattuja työntekijöitä vastuun jaka-

minen edustajistovaalityöstä voi olla paikallisesti kuitenkin hankalaa, jolloin paikallisjärjestön hallituksen on jaettava vastuu mahdollisesta vaalityöstä. Paikallisjärjestöjen hallituksen jäsenet toimivat vapaaehtoisina, ja heidän motivointinsa vaalityöhön vaatii sen, että heidät saadaan ymmärtämään tehtävän vaalityön merkitys myös paikallisjärjestön kannalta.

5.6 Haastateltavien kehittämisehdotukset edustajistovaaleihin

Viimeisessä teemahaastattelun osiossa haastateltavilta kysyttiin yleisesti, mitä kehittämistarpeita edustajistovaaleissa heidän mielestään on, ja miten edustajistovaalityötä voitaisiin toteuttaa suunnitelmallisemmin sekä tehokkaammin tulevaisuudessa. Miten tehokkaasti organisoitu vaalityö hyödyttää toimijoita edustajistovaaleissa?

Erään haastateltavan mukaan työn kehittämisessä täytyisi lähteä aluksi siitä liikkeelle, että määritellään korkeakoulun opiskelijakunnan tai ylioppilaskunnan vastuulla olevat asiat ja tehtävät liittyen vaaleihin. Näitä tehtäviä on ainakin ehdokasasettelun ajankohdasta ilmoittaminen ja käytännön ohjeet äänestämiseen. Tämän määrittelyn jälkeen voisi pohtia, miten mahdollista yhteistyötä voi tehdä opiskelijakunnan tai ylioppilaskunnan kanssa. (Raitamäki, 2019.) Voisivatko paikalliset nuorisojärjestöt tulla kampanjoimaan kampukselle tiedottaen opiskelijoille edustajiston mahdollisuuksista vaikuttaa ja edustajistotoiminnasta saatavista arvokkaista kokemuksista?

Lisäksi kahdessa eri haastattelussa haastateltavat nostivat esiin edustajistovaalikoordinaattorin tärkeyden ja hänen roolinsa edustajistovaalityössä. Hän voisi olla se taho, johon paikalliset aktiivit ovat yhteydessä, kun kaipaavat apua ehdokkaiden hankkimisessa, vihreän listan perustamisessa sekä markkinoinnissa ja kampanjoinnissa. Edustajistovaalikoordinaattori voi auttaa aktiiveja myös määrittelemällä, mitä vihreä lista edustajistovaaleissa edes tarkoittaa. Tarvitseeko listan ehdokkaiden olla Vihreiden nuorten tai puolueen jäseniä? Koordinaattori voi myös selvittää etukäteen eri opiskelijakuntien ja ylioppilaskuntien vaalipäiviä ja ehdokasasettelun ajankohtia, ja tiedottaa näistä päivämääristä paikallisille aktiiveille, jotta listoja voidaan alkaa kokoamaan ajoissa ja vaaleihin varaudutaan. Koordinaattori voi lisäksi muistutella toimijoita perehtymään vaalien käytännön asioihin liittyen, kuten ehdokasasetteluun ja opiskelijakunnan vaatimuksiin. Nämä käytännöt voivat vaihdella korkeakouluittain.

Edustajistovaalikoordinaattori voi myös valjastaa Vihreiden nuorten koulutuspoliittisen työryhmän pohtimaan niitä asioita, joita Vihreät nuoret haluavat nostaa esiin näissä edustajistovaaleissa. Vihreiden nuorten koulutuspoliittinen työryhmä keskittyy nimensä mukaisesti koulutukseen ja opiskeluun liittyviin kysymyksiin kuten opiskelijan toimeentuloon, vihreään opiskelijatoimintaan sekä varhaiskasvatukseen. Yhteistyö koulutuspoliittisen työryhmän kanssa voi auttaa mahdollisten vihreiden listan ehdokaiden markkinoinnissa ja muistuttaa myös muita toimijoita siitä, mihin asioihin edustajistotoiminnalla voi vaikuttaa.

”Tarvittaisiin vaaleihin hemmetisti enemmän resursseja, nykyisillä resursseilla se ei vaan toimi. Loppujen lopuksi edustajistovaalit ei ole niin mediaseksikäs asia, mutta näkyvyys on kuitenkin sellainen asia, jota tulisi saada kehitettyä. Tämä on myös jonkin verran koulusta kiinni, että miten tiedetty asia edustajistovaalit on, joten jokin tasalaatuisuus ja systemaattisuus tulisi saada tähän vaalityöhön” – Nyfors, 2019.

Raitamäki ehdotti myös mahdollista yhteistyötä muiden poliittisten puolueiden edustajistovaalikoordinaattoreiden kanssa. Yhdessä muiden edustajistovaalikoordinaattoreiden kanssa voidaan pohtia, kuinka edustajistovaalien näkyvyyttä voitaisiin lisätä ja miten yhteiskunnallisia asioita ja teemoja nostetaan esiin näissä vaaleissa. (Raitamäki, 2019.) Lisäksi edustajistovaalikoordinaattorit voivat ehdottaa yhteistyötä myös opiskelijakunnille sekä ylioppilaskunnille, jolloin voidaan esim. kehittää edustajistovaalien markkinointia valtakunnallisesti.

Tärkeimmiksi edustajistovaalien kehittämiskohteiksi näissä haastatteluissa nousi esiin seuraavat:

1. Vaalien näkyvyyden lisääminen paikallisesti sekä valtakunnallisesti, erityisesti ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien ehdokasasettelun kehittäminen niin, että ehdokkaita saadaan tarpeeksi vaaleja varten
2. Markkinointi niin, että edustajistotoiminnan hyödyt ja sieltä saadut kokemukset ovat opiskelijoiden tiedossa

3. Aikataulujen luominen edustajistovaalikoordinaattorille, ylioppilaskunnille ja opiskelijakunnille, jolloin tieto ehdokasasettelusta ja kampanjoinnista annetaan opiskelijoille ajoissa.

6 TYÖN FASILITOINTIA KOSKEVIEN HAASTATTELUIJEN TULOKSET

Tässä luvussa kerrotaan työn fasilitointia koskevien haastatteluiden tuloksista. Opin näytetyötä varten haastattelin Tradenomiopiskelijaliiton varapuheenjohtajaa sekä Insinööriopiskelijaliiton puheenjohtajaa. Haastatteluiden tarkoituksena on saada kokemusperäistä tietoa työn fasilitoinnista, työn järjestelystä ja organisoinnista ja paikallistoimijoiden osallistamisesta. Tästä kokemusperäisestä tiedosta on apua mahdolliselle tulevalle edustajistovaalikoordinaattorille, kun hän alkaa järjestellä omaa työtään ja pyrkii osallistamaan paikallisjärjestöjen aktiiveja mukaan edustajistovaalityöhön.

6.1 Haastateltavien kokemukset toimijoiden aktivoinnista

Haastattelun ensimmäisessä osiossa haastateltavilta kysyttiin heidän kokemuksiaan jäsentensä aktivoinnista ja siitä, kuinka aktiivit saadaan jäämään mukaan järjestön toimintaan.

Molemmat haastateltavat olivat sitä mieltä, että positiiviset kokemukset saavat aktiivin jäämään mukaan. Se, että aktiivit pääsevät itse näkemään, mitä kaikkea ovat saaneet aikaan ja että heidän tekemällään työllä on oikeasti merkitystä. Aktiiveja motivoi se, kun he huomaavat työnsä puolesta muuttaneensa tai kehittäneensä jotakin esim. jossain suuressa projektissa. Insinööriopiskelijaliiton puheenjohtajan Tero Hakalan mukaan he pyrkivät, että aktiivit pääsisivät tekemään juuri sitä, mitä he järjestössä haluavat, jotta työ olisi motivoivampaa. He pyrkivät myös kouluttamaan aktiivejaan ahkerasti. Tradenomiopiskelijaliiton varapuheenjohtajan Veera Nyforsin mukaan tärkeintä toimijoiden aktivoinnissa on se, että tarjolla on tarpeeksi tietoa siitä, mitä tehdään ja mitä voidaan tehdä.

”Tärkein ensimmäinen asia on se, että jaotellaan, millaisia opiskelijoita meillä on ja kuinka saamme kohdennettua markkinoinnin ja asioiden aktivoinnin niille oikeille ihmisille.” – Nyfors, 2019.

Onnistumisen kokemuksiin vaikuttaa myös se, millainen ryhmähenki porukassa on ja kuinka ammattikorkeakoulun henkilökunta ottaa vastaan sen, mitä opiskelijat tekevät (Nyfors, 2019).

Toiminnassa voi kuitenkin tulla eteen vastoinkäymisiä ja epäonnistumisia, johon jokainen vapaaehtoinen toimija voi suhtautua eri tavalla. Kuinka aktiivit sitten saadaan näkemään nämä mahdolliset epäonnistumiset tai ongelmat oppimiskokemuksina? Toisen haastateltavan mukaan he pyrkivät paikallisyhdistyksissään keräämään hallitukselta palautetta, käyvät nämä palautteet sitten yhdessä läpi ja pyrkivät pääsemään eroon sellaisesta ajatusmaailmasta, jossa yksi virhe on maailmanloppu. Aiempien esimerkkien avulla toisia voidaan kannustaa ja muistuttaa, että kaikki mokailevat joskus. Nyforsin mukaan suhtautuminen omiin epäonnistumisiin riippuu paljon ihmisestä itsestään. Hänen mukaansa vuosien kokemus opettaa siihen, että jokainen oppii virheistään. (mt., 2019.)

Insinööriopiskelijaliitolla sekä Tradenomiopiskelijaliitolla on paikallisyhdistyksiä ympäri Suomen, samoin kuin Vihreillä nuorilla. Liittohallitusten jäsenillä on jokaisella muutama paikallisyhdistys vastuualueena, vaikka muuten paikallisyhdistykset toteuttavat toimintaansa yksin paikallisesti. Yhteyttä puheenjohtajiin, aktiiveihin ja liittohallitukseen pidetään sähköpostilistojen ja Whatsapp-keskustelujen avulla.

6.2 Haastateltavien kokemukset onnistumisista ja haasteista

Haastattelun toisessa osiossa haastateltavilta kysyttiin heidän omia kokemuksiaan kyseisissä opiskelijayhdistyksissä. Millaisia onnistumisen kokemuksia he ovat saaneet ja mitä haasteita he ovat joutuneet toiminnassa kohtaamaan? Mikä toiminnasta tekee mieleistä?

Toinen haastateltavista listaa parhaaksi asiaksi oman kasvamisensa ja kasvukokemuksensa opiskelijatoiminnassa. Hän kokee, että on oikeasti päässyt tekemään merkittäviä ja mieluisia asioita ja on saanut myös hyödyllistä johtamiskokemusta toiminnan kautta. Toinen haastateltavista kertoo antoisimmaksi asiaksi verkostoitumisen sekä valtakunnallisen toiminnan näkemisen kokonaisuutena yhdessä paikallisyhdistysten kanssa. Hän korostaa myös hyvän yhteistyön merkitystä SAMOK:in eli Suomen Opiskelijakuntien Liiton kanssa.

Molemmat haastateltavista henkilöistä sanoo suurimmaksi haasteeksi toiminnassa ajanpuutteen ja omien opintojen yhdistämisen yhdistystoimintaan. Nyfors kertoo myös pitkien etäisyyksien tuottavan joskus ongelmia, sillä liittohallituksen jäseniä asuu eri puolilla Suomea (Nyfors, 2019).

6.3 Haastateltavien kokemukset toiminnan fasilitoinnista

Seuraavassa teemassa keskityttiin haastattelun pääaiheeseen eli toiminnan fasilitoinnin kokemuksiin. Jotta edustajistovaalityö Vihreissä nuorissa olisi mahdollisimman tehokasta ja selkeää, on työ jaettava sekä järjesteltävä aktiivien ja toimijoiden kesken niin, että jokainen tietää oman vastuualueensa ja sen, mitä on tehtävä ja milloin. Tästä syystä työn fasilitointi on aloitettava ajoissa, jonka vuoksi kokemuksia kysyttiin Insi-
nööriopiskelijaliitolta sekä Tradenomiopiskelijaliitolta.

Nyfors kertoo, että heillä on kaikilla toimijoilla oma, selkeä vastuualue. Vastuualueet jakautuvat edunvalvontaan, viestintään, palveluihin sekä jäsenhankintaan ja lisäksi tapahtumiin. Tarkalla jaottelulla mahdollistetaan se, että jokainen tietää mitä tekee ja kaikki tarvittavat työt tulevat hoidetuksi. Hänen mukaansa jokainen vapaaehtoinen tekee kuitenkin oman jaksamisensa mukaan. (Nyfors, 2019.) Hakala kertoo, että heillä on yhdistyksessä nykyisin käytössä tiimijako, jolloin jokaisella tiimillä on oma vastuualueensa, kuten esimerkiksi edunvalvonta ja viestintä. Hänen mukaansa toimijat hoitavat yhdistyksen vastuutehtäviään opintojensa ja töidensä ohessa, miten vain ehtivät parhaiten. Yhdistystoimintaa tehdään kuitenkin vapaaehtoisesti, ja jokaisella on myös omia velvollisuuksia hoidettavana yhdistystoiminnan lomassa. (Hakala, 2019.)

Jotta jokaisella toimijalla ja aktiivilla olisi selkeä käsitys siitä, mitä yhdistyksen toimintaan ja hallitustehtäviin kuuluu, on toimijoiden tarvittava kouluttaminen ja perehdyttäminen hyvin tärkeää. Molemmat haastateltavista kertoivat, että he perehdyttävät uuden hallituksen toimikauden alussa, ja perehdytys kestää muutamia päiviä ja tarvittaessa järjestetään toinen muutaman päivän perehdytys. Nyfors kertoo, että yhdistyksen puheenjohtajille järjestetään erillinen perehdytystapaaminen väistyvien puheenjohtajien kanssa ja toimikauden alussa väistyvät hallituslaiset voivat hieman toimia uuden hallituksen tukena (Nyfors, 2019). Tällöin vanhat hallituksen jäsenet voivat antaa vinkkejä tiettyjen vastuualueiden hoitamiseen ja kertoa omista kokemuksistaan. Uuden vastuualueen haltuun ottaminen uudelle toimijalle voi olla todella jännittävää, etenkin jos hänellä ei ole aikaisempaa kokemusta vastaavasta toiminnasta. Tällöin

väistyvän hallituslaisen tuki ja neuvot toimikauden alussa voivat olla merkittävässä roolissa.

6.4 Haastateltavien kokemukset vapaaehtoistyön johtamisesta

Opiskelijayhdistyksissä toimitaan pääasiassa lähes aina vapaaehtoisesti, ja jokaisella toimijalla on omat muut menonsa ja velvollisuutensa, kuten esim. työ tai opiskelut. Vastuu tästä vapaaehtoistyön johtamisesta on useimmiten jollakin hallituksen jäsenellä tai puheenjohtajistolla. Tässä haastattelun osiossa haastateltavilta kysyttiin heidän kokemuksiaan vapaaehtoistyön johtamisesta. Kuka toimijoita ja aktiiveja motivoi ja kenen vastuulla paikallisyhdistykset ja niiden aktiivit ovat? Toimiiko vastuualueiden jako samoin kuin Vihreiden nuorten liittohallituksella?

Hakala kertoo, että vastuu vapaaehtoisena tehtävästä työstä on pitkälti liiton paikallisyhdistyksillä itsellään. Lisäksi liittohallituksen paikallisyhdistyksistä vastaava toimija on mukana avustamassa ja antamassa palautetta, ja liiton työntekijät kiertävät kentällä ja antavat motivoivaa palautetta. (Hakala, 2019.)

Nyfors mainitsee vastuun vapaaehtoistyön johtamisesta olevan käytännössä hänellä, eli varapuheenjohtajalla. Hän kertoo tämän riippuvan paljon siitä, kuinka puheenjohtajisto jakaa työmäärän ja vastuualueet keskenään. Heidän tapauksessaan puheenjohtajan vastuulla on sidosryhmiin liittyvät asiat ja varapuheenjohtajan vastuulla on hallituksen koordinointi. Selvyyden kannalta haastateltava on kokenut tämän hyödylliseksi ja toimivaksi jaoksi. (Nyfors, 2019.)

Nyforsin mukaan jokaisella hallituksen jäsenellä on omavastuualue, johon sisältyy muutamia liiton paikallisyhdistyksiä. Nämä omavastuualueet ja paikallisyhdistykset pyritään jakamaan hallituksen jäsenten asuinpaikan mukaan, sillä hallituksen jäseniä asuu ympäri maata. Asioiden päätävältä on paikallisyhdistyksen puheenjohtajalla, jonka yläpuolella on liittohallitus ja heidän yläpuolellaan puheenjohtajisto. (Nyfors, 2019.)

6.5 Haastateltavien kehittämisehdotukset toiminnan selkeyttämiseksi

Tässä haastattelun osiossa haastateltavilta kysyttiin, mitä he kehittäisivät tai mahdollisesti muuttaisivat yhdistyksensä tai hallituksen toiminnassa. Miten toimintaa saisi vielä selkeämmäksi ja mihin asioihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota?

Nyfors sanoo yhdeksi ongelmaksi sen, että toimijat ovat paikoitellen kaukana toisistaan ja ei voida tarkalleen tietää, millainen tilanne heillä on esim. oman jaksamisensa ja työmääränsä kanssa. Hän mainitsee isoimmaksi kehittämisen kohdaksi syksyä varten tehtävät mahdolliset aikataulujärjestelyt, kun osa hallituslaisista on nyt saanut vakituisen työpaikan, valmistunut tai valmistumassa. (mt.,2019.) Hän kertoo myös, että jos aloittaisi nyt toimessaan varapuheenjohtajana, olisi hän pyrkinyt olemaan enemmän läsnä liiton paikallisyhdistysten kanssa.

Hakala sanoo olevansa tyytyväinen heidän hallituksessaan käytössä olevaan tiimijakoon, mutta mainitsee sisäisen viestinnän kaipaavan aina hieman petrausta. Yhteisen, suuren viestintäalustan käyttöönotolla haastateltava kertoo heidän pyrkivän sisäisen viestinnän kehittämiseen. (Hakala,2019.)

6.6 Haastateltavien kokemukset edustajistovaaleista

Alkuperäisen haastattelurungon mukaan edustajistovaaleista ei ollut omaa kysymystä, mutta haastattelujen aikana selvisi, että molemmat haastateltavista ovat olleet mukana tekemässä edustajistovaaleja. Tämän vuoksi haastattelun lopuksi kysyttiin vielä heidän kokemuksistaan koskien edustajistovaaleja ja vaalityön suunnittelua.

”Sinänsä todella harmillista, että opiskelijakuntia on todella vaikea saada aktivoitua siihen työhön. Vaalit pitäisi nähdä niin, että ne kiinnostavat ihmisiä, mutta sitten osalla ei ole mitään tietämystä edustajiston toiminnasta ja valtuuksista. – Nyfors, 2019.

Nyfors kertoo vaalityön olleen hänestä hauskaa, vaikka ehdokkaita onkin vaikea saada. Hän kertoo Turun ammattikorkeakoulun edustajistovaaleissa äänestysprosentin olleen 13-14%, kun taas Helsingin yliopistolla äänestysprosentti on ollut vuoden 2018 vaaleissa 33,26% (Helsingin yliopiston ylioppilaskunta, 2018).

Hän kertoo myös ”Haluan päättää”-kampanjasta, jonka tarkoituksena on saada lisää insinööriopiskelijoita ja tradenomiopiskelijoita edustajistoon. Kyseessä on yksi suuri kampanja, josta tiedotetaan lisää syksyllä 2019 ja mukana on Insinööriopiskelijaliitto

sekä Tradenomiopiskelijaliitto. Haastateltavan mukaan edustajistovaaleihin tarvittaisiin paljon enemmän resursseja ja opiskelijakuntien täytyisi markkinoida vaaleja tehokkaammin. (Nyfors, 2019.)

Myös Hakalalla on pääosin myönteisiä kokemuksia edustajistovaaleista ja vaalityöstä. Hän on toiminut listan vetäjänä ja kertoo tämän toimineen, sillä listan vetäjänä koordinaatio on itsellä. Omia kontakteja hyödyntämällä listalle sai hyvin nimiä kerättyä.

Hänen mukaansa edustajistotoiminnasta täytyisi puhua enemmän, ja äänestäminenkin on tehty todella helpoksi nykyisin. Listayhteistyötä voisi lisätä muiden kesken, ja ehdokasasettelusta ja sen alkamisesta tulisi kertoa paljon aikaisemmin. Hänen mukaansa edustajiston toiminnasta, mahdollisuuksista ja saavutuksista tulisi kertoa jo aikaisin keväällä. (Hakala, 2019.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli perehtyä Vihreissä nuorissa tehtävään edustajistovaalityöhön ja haastatteluiden avulla luoda tarkka suunnitelma ja pienempi opas avuksi vaalityöhön sekä työntekijöille että Vihreiden nuorten paikallisille aktiiveille. Opinnäytetyön avulla pyrittiin etsimään vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- Kuinka Vihreiden nuorten edustajistovaalityötä voisi ja kannattaisi kehittää?
- Miksi edustajistovaalityön kehittäminen on tärkeää?
- Miten vaalityö fasilitoidaan ja järjestetään kaikkien toimijoiden kesken?

Kokemuksia edustajistovaalityöstä kerättiin vanhoilta edustajistotoimijoilta haastatteleamalla. Haastateltavat henkilöt olivat valikoituneet haastateltaviksi, koska heillä oli aiempaa kokemusta edustajistovaalityön suunnittelusta, edustajistovaaleista, ehdokashankinnasta ja vaalien markkinoinnista sekä kampanjoinnista. Lisäksi heillä oletettiin olevan hyödyllisiä vinkkejä edustajistovaalityön kehittämiseen, sillä he ovat olleet mukana tekemässä viime vuosien edustajistovaaleja.

Haastateltavien henkilöiden vastauksia ei voida yleistää kaikkiin opiskelijakuntiin ja ylioppilaskuntiin Suomessa, vaan haastateltavien vastaukset perustuvat heidän omaan kokemuksiinsa omassa korkeakouluissaan.

Haastateltavien henkilöiden kertomuksista voi päätellä, että etenkin ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnissa vuosittain järjestettävät edustajistovaalit voivat olla kova

puristus opiskelijakunnille. Rahaa ei välttämättä ole paljoa, ja ehdokkaita on hankala saada mukaan. Ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien edustajistovaalit eivät ole vielä vakiinnuttaneet niin vahvasti paikkaansa, jos verrataan ylioppilaskuntien edustajistovaaleihin. Ylioppilaskunnat ovat olleet olennainen osa yliopiston toimintaa jo vuosikymmeniä ennen ensimmäisten ammattikorkeakoulujen ja opiskelijakuntien perustamista 90-luvulla.

Haastatteluista kävi ilmi, että olennainen osa edustajistovaalityön kehittämistä on tiedottaminen ja sen parantaminen sekä edustajistovaalitoimijoilla että opiskelijakunnilla. Opiskelijoita on vaikea saada ehdolle, sillä he eivät välttämättä edes tiedä edustajiston toiminnasta, edustajiston roolista korkeakoulussa tai edustajistotoiminnan hyödyistä. Näkyvämmällä toiminnalla ja tiedottamalla opiskelijat voisi saada huomamaan edustajistotoiminnan tarjoamat mahdollisuudet paremmin. Tällöin he saisivat enemmän tietoa edustajistotoiminnan hyödyistä ja sen tarjoamista mahdollisuuksista.

Joissain korkeakoulujen opiskelijakuntien edustajistoissa edustajistotoimintaa voi opinnollistaa, eli sisällyttää tämän oman toimintakautensa edustajistossa osaksi omia opintojaan, jolloin opiskelija saa muutaman opintopisteen. Aktiiviset edustajistotoimijat voivat myös vaalien alla kertoa mm. kampuksella ja sosiaalisessa mediassa niitä omia syitä, jonka vuoksi lähti itse mukaan ehdolle edustajistoon.

Järjestelmällisyyden kehittäminen ja vaalityön fasilointi toimijoiden kesken on yksi tämän opinnäytetyön pääteemoista. Lähes kaikissa opinnäytetyön haastatteluissa nousi esiin vaalityön koordinoinnin tärkeys niin, että aktiivit Vihreiden nuorten paikallisjärjestöissä ja vihreiden listojen vetäjät sekä muut edustajistovaalitoimijat tietävät mitä tekevät, milloin tarvittavat asiat täytyy tehdä, ja kehen voi olla yhteydessä, jos jossain asiassa ilmenee ongelmia. Näin vaalien tekeminen on tehokasta ja palvelee parhaiten tarkoitustaan, jolloin vihreä vaalivoitto edustajistovaaleissa on todennäköisempää. Tämän mahdollistamiseksi Vihreät nuoret rekrytoi kaksi työntekijää (projekti-koordinaattori ja viestinnän tuottaja) syksyksi 2019 vastaamaan edustajistovaaliprojektista ja Vihreiden nuorten edustajistovaalikampanjasta. Työntekijöiden vastuulla on valtakunnallisen kampanjan rakentaminen ja koordinointi, paikallisjärjestöjen tukeminen ja neuvonta vaaleihin liittyvissä asioissa, kuten ehdokashankinnassa ja kampanjoinnissa sekä viestinnässä.

Edustajistovaalityön kehittäminen koettiin tärkeäksi, sillä näkyvämmällä ja järjestelmällisemmällä vaalityöllä edustajistovaalit nousevat puhutummaksi puheenaiheeksi yhteiskunnallisesti. Yhteistyö muiden poliittisten nuorisjärjestöjen kanssa mahdollistaisi sen, että edustajistovaalien merkitys huomataan ja yhä useampi ymmärtäisi, mitä asioita edustajistoissa voidaan muuttaa. Samalla poliittiset nuorisjärjestöt voisivat pohtia yhdessä, mitä yhteiskunnallisia teemoja näissä edustajistovaaleissa voisi nostaa esiin. Tehokkaan vaalityön ansiosta vihreille listoille saadaan enemmän nimiä ja Vihreiden nuorten paikallisjärjestöt voivat ehdokkaiden myötä saada uusia jäseniä. Edustajistotoiminta opiskelijakunnissa ja ylioppilaskunnissa on hedelmällisintä, kun mukana on toimijoita, jotka oikeasti tahtovat olla mukana päättämässä korkeakouluun koskevista asioista.

Tämän mahdollistamiseksi on tämän opinnäytetyön myötä luotu suunnitelma Vihreiden nuorten edustajistovaalityön kehittämiseen (Liite 1), jossa kerrataan edustajiston ja vaalien tarkoitusta, kerrotaan käytännön vinkkejä ja mukana on lisäksi edustajistovaalikoordinaattorille aikataulu syksyksi. Aikataulu helpottaa vaalikoordinaattorin työtä, sillä aikataulun avulla tiedetään, mitä milloinkin kannattaa tehdä vaaleja koskien. Suunnitelman lisäksi työn tuloksena syntyi erillinen opas Vihreiden nuorten paikallisille aktiiveille ja vaalitoimijoille (Liite 2), jota voi hyödyntää Vihreiden nuorten paikallisjärjestöissä ympäri Suomen.

7.1 Jatkotutkimus aiheesta

Edustajistovaaleja on tutkittu Suomessa todella vähän, jonka vuoksi jatkotutkimukselle on varmasti sijaa tulevaisuudessa. Edustajistovaaleja ja vaalityötä voi tutkia useammasta eri näkökulmasta, kuten yhteiskuntatutkimuksen näkökulmasta, jolloin voi tarkastella vanhojen edustajistotoimijoiden yhteiskunnallista aktiivisuutta verrattuna muihin ihmisiin. Lisäksi mielenkiintoinen tutkimuskohde olisi myös, miten opiskelijoiden vanhempien antama esimerkki äänestämisestä ja yhteiskunnallisista asioista näkyy opiskelijoiden valppaudessa toimia mukana edustajistoissa ja äänestää edustajistovaaleissa. Kannustavatko vanhemmat opiskelijoita lähtemään mukaan korkeakouluun ja edustajistoon saamaan arvokasta kokemusta työelämässään tarvittavista taidoista? Vai pidetäänkö koulutusta vähäisessä arvossa ja edustajistotoimintaa turhana ajanhukkana?

Tutkimusta varten voisi haastatella lisäksi poliitikkoja ja kansanedustajia, joilla monella on taustaa edustajistotoiminnasta. Mitä hyötyä he ovat edustajistotoiminnasta saaneet ja miksi ehdolle kannattaa lähteä?

8 OPINNÄYTETYÖPROSESSIN ARVIOINTI

Tämä opinnäytetyö oli tekijälleen erittäin mielenkiintoinen ja antoi mahdollisuuden perehtyä Suomessa toimiviin ylioppilaskuntiin ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntiin sekä näiden toimintaan. Myös edustajistotoiminta ja sen tarjoamat hyödyt tulivat tutuksi tämän työn kautta. Tutkimuksen aihe oli ajankohtainen, sillä syksyn edustajistovaalit lähestyvät ja tämän opinnäytetyön tuloksena syntyvää vaalityön suunnitelmaa ja paikallistoimijoiden opasta voidaan hyödyntää jo tulevana syksynä 2019.

Opinnäytetyö onnistui ajallisesti hyvin, ja sen tekemiseen oli varattu noin 6 kuukautta. Riittävän pitkä aika mahdollisti edustajistovaalityön suunnitelman ja paikallistoimijoiden oppaan tekemisen huolellisesti.

Opinnäytetyötä varten haastatellut henkilöt osoittautuivat sopiviksi tutkimuksen tarkoitusta varten. Heillä oli runsaasti erilaisia kokemuksia edustajistovaalityöstä, jonka ansiosta haastateltavien vastaukset kysymyksiin olivat monipuolisia ja edustivat useaa eri näkökulmaa. Heidän vastauksistaan ja kertomuksistaan oli apua edustajistovaalityön suunnitelmaa ja paikallistoimijoiden opasta tehdessä. Mikäli tutkimuksesta olisi tahtonut vielä kattavamman, olisi haastatteluja voinut järjestää lisää ja haastatella henkilöitä ympäri Suomen, jotka ovat toimineet esimerkiksi opiskelijakunnissa Itä-Suomessa tai Lapissa.

Opinnäytetyön tietoperustaa oli ajoittain hankala etsiä, sillä itse edustajistovaaleja ja edustajistojen toimintaa on tutkittu Suomessa todella vähän. Muutamissa tutkimuksissa opiskelijakunnat ja ylioppilaskunnat mainitaan ja niiden toimintaa esitellään, mutta muuten aiheesta ei ole enempää tutkimuksia. Aihe avautui kuitenkin, kun etsittiin kirjallisuutta vapaaehtoistyöstä ja sen merkityksestä järjestötyössä ja selvitettiin edustajistovaalityön peruspiirteitä.

8.1 Opinnäytetyön luotettavuustarkastelu

Tätä opinnäytetyötä voidaan pitää luotettavana laadullisen tutkimuksen luotettavuustarkastelun mukaan. Luotettavuustarkastelun edellytys tässä opinnäytetyössä on riittävä dokumentaatio tutkittavasta aiheesta (Kananen, 2014, 151). Opinnäytetyössä esitetyt ratkaisut ja ehdotukset on perusteltu kattavasti. Myös opinnäytetyön tiedonkeruumenetelmät on perusteltu omissa luvuissaan. Tutkimukseen liittyvä alkuperäinen aineisto on säilytetty, jotta tutkimuksen tulokset ja niiden luotettavuus voidaan myöhemmin tarkistaa.

Opinnäytetyön aineistojen tulkinta on ristiriidatonta, ja aineistoa on käytetty ja esitetty opinnäytetyössä niin, että se vastaa mahdollisimman hyvin aineiston alkuperäistä viestiä. Teemahaastatteluaineistot on litteroitu tarkasti, ja haastattelujen tuloksista on kerrottu litteroitujen materiaalien avulla. Luotettavuustarkasteluun ja tutkimuksen riskien hallintaan on perehdytty jo tutkimuksen alussa hyvissä ajoin.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki 2014. 14.11.2014/932. 41 §. Viitattu 4.9.2019

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932#a932-2014>

The Guild of Students 2019. "Who we are and what we do". University of Birmingham. Viitattu 16.5.2019.

<https://www.guildofstudents.com/about/who-we-are/>

Hakala, Tero 2019. Teemahaastattelu 22.5.2019. Helsinki

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta HYY 2019. "Organisaatio, edustajisto". Viitattu 23.7.2019

<https://hyy.fi/fi/organisaatio>

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta HYY 2018. "Edustajistovaalien äänestysprosentti 2018". Viitattu 30.7.2019.

http://vaalitullos.hyy.fi/2018/voting_percentage.html

Holopainen, Anne 2008. Käsitteestä toiminnaksi. Kansalaistoiminnan ja aktiivisen kansalaisuuden edistämisen lähtökohtia koulutuksen kentillä. Teoksessa Holopainen, Anne & Lind, Kimmo & Niemelä, Jorma (toim.) Ammattikorkeakoulut kansalaistoiminnassa. Helsinki: Humanistinen Ammattikorkeakoulu & Diakonia-ammattikorkeakoulu, 43-55.

Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKO 2019a. "Hae mukaan työryhmäedustajaksi! Tule edistämään opiskelijahyvinvointia". Viitattu 30.8.2019.

<https://www.humako.net/tyoryhmaedustajaksi>

Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKO 2019b. "Paikallistoiminta, pääkaupunkiseutu". Viitattu 30.8.2019.

<https://www.humako.net/pks>

Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HAMKO 2019a. "Edunvalvonta". Viitattu 30.8.2019.

<http://www.hamko.fi/edunvalvonta>

Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HAMKO 2019b. ”Hallitus”. Viitattu 23.7.2019.

<http://www.hamko.fi/hallitus>

Innoduel 2018. Fasilitointi – Auta osallistujia yhdistämään tietotaitonsa ja saavuttamaan tavoitteensa. Viitattu 22.4.2019.

<https://www.innoduel.com/fi/fasilitointi>

Itä-Suomen yliopisto 2019. ”Benchmarking”. Viitattu 14.5.2019.

<http://www.uef.fi/benchmarking>

Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO 2018. ”Edustajistovaalit 2019”. Viitattu 16.4.2019.

<https://www.jamko.fi/vaalit/>

Kaitila, Laura 2019. Teemahaastattelu 15.5.2019. Helsinki.

Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu JAMK. Viitattu 18.4.2019.

Kansalaisareena 2019. Mitä on vapaaehtoistyö? Viitattu 31.7.2019.

<http://www.kansalaisareena.fi/jeesaan/mita-on-vapaaehtoisty/>

Kantojärvi, Piritta 2012. Fasilitointi luo uutta. Menesty ryhmän vetäjänä. Helsinki: Alma Talent.

Karhunen, Paula 2019. Teemahaastattelu 27.5.2019. Helsinki.

Kuuluvainen, Salla 2015. Vapaaehtoistyön johtaminen. Vantaa: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry.

Lehtinen, Emmi 2019. Teemahaastattelu 6.5.2019. Helsinki.

Marjovuori, Ari 2014. Vapaaehtoistyön ytimessä. Järjestömuotoinen vapaaehtoistyö sosiaalisten representaatioiden näkökulmasta. Valtiotieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto. Väitöskirja. Viitattu 1.8.2019.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/44979/marjovuori_v%C3%A4it%C3%B6skirja.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA 2018. ”Edustajistovaalit lukuina”. Viitattu 26.8.2019.

<http://metkaweb.fi/edustajistovaalit-lukuina/>

Mäki, Sabina 2008. Opiskelijakuntien kansalaisvaikuttajat. Teoksessa Holopainen, Anne & Lind, Kimmo & Niemelä, Jorma (toim.) Ammattikorkeakoulut kansalaistoinnissa. Helsinki: Humanistinen Ammattikorkeakoulu & Diakonia-ammattikorkeakoulu, 81-86.

Newcastle University Students’ Union (NUSU) 2019. Sähköpostikysely 24.5.2019. Helsinki.

Nyfors, Veera 2019. Teemahaastattelu 12.5.2019. Helsinki.

Onkalo, Tatu 2013. ”Vaaliliitto, vaalirengas, mitähäh?”. Jyväskylän ylioppilaslehti Jylkkäri. Viitattu 26.6.2019.

<https://www.jylkkari.fi/2013/10/vaaliliitto-vaalirengas-mitahah/>

Oulun Yliopiston ylioppilaskunta OYY 2019. ”Organisaatio”. Viitattu 16.4.2019.

<https://www.oyy.fi/oyy/organisaatio/>

Raitamäki, Sonja 2019. Teemahaastattelu 2.5.2019. Helsinki.

Sippola, Anniina 2019. Teemahaastattelu 6.5.2019. Helsinki.

Suomen nuorisovaltuustojen liitto NUVA ry 2019. ”Mikä nuorisovaltuusto?”. Viitattu 5.9.2019.

<http://www.nuva.fi/mika-nuorisovaltuusto>

Törmänen, Valtteri 2019. Teemahaastattelu 28.5.2019. Helsinki.

Vihreät Nuoret 2016. ”ViNo2020 - politiikka, arvot ja visio keskiössä”. Strategia 2016-2020. Viitattu 17.6.2019.

<https://www.vihreatnuoret.fi/wp-content/uploads/2018/06/Strategia2016-2020.pdf>

Vihreät Nuoret 2019. ”Työryhmät”. Viitattu 17.6.2019.

<https://www.vihreatnuoret.fi/tyoryhmat/>

Yhansokan 2019. Ammattikorkeakoulujen historia ja tutkintorakenne. Viitattu 17.6.2019.

<http://www.yhansokan.fi/ammattikorkeakoulujen-historia-ja-tutkintorakenne/>

Yliopistolaki 2009. 24.7.2009/558. 46 §. Viitattu 4.9.2019.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090558#L5P46>

LIITTEET

Liite 1 Opas edustajistovaalityön tueksi

OPAS EDUSTAJISTOVAALI- TYÖN TUEKSI

Vinkkejä ja neuvoja edustajistovaalityötä tekeville toimijoille

Olet siis lähdössä tekemään syksyn edustajistovaaleja? Hieno homma! Tässä oppaassa käydään läpi edustajistovaalityön peruspiirteitä, huomioitavia yksityiskohtia, neuvoja ehdokasasetteluun ja ehdokashankintaan sekä vinkkejä kampanjointiin ja markkinointiin. Ota itsellesi sopivimmat vinkit haltuun ja tehdään ensi syksynä yhdessä vihreä vaalivoitto!

Mikä on edustajisto?

Edustajisto toimii ylioppilaskunnan tai ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan ylintä päätösvaltaa käyttävänä toimielimenä. Edustajiston tehtäviin kuuluu opiskelija- ja ylioppilaskunnasta riippuen esim. strategian, toimintasuunnitelman ja talousarvion päättäminen, hallituksen valinta ja säännöistä päättäminen sekä hallituksen toiminnan valvonta ja ohjaus. Lisäksi joissain edustajistoissa valitaan mm. ylioppilaskunnan pääsihteeri tai opiskelijakunnan työntekijöitä.

Edustajistot ovat eri kokoisia riippuen korkeakoulun ja ylioppilaskunnan tai opiskelijakunnan koosta. Usein edustajistoon valitaan noin 15-60 jäsentä + varajäsenet. Edustajiston jäsenet valitaan vaaleilla, jotka käydään opiskelijakunnissa joka vuosi ja yliopistojen ylioppilaskunnissa joka toinen vuosi.

Mitkä edustajistovaalit?

Edustajistovaalit käydään syksyllä, jolloin virallinen vaalipäivä sijoittuu marraskuulle. Ylioppilaskunta tai ammattikorkeakoulun opiskelijakunta tiedottaa vaalien alkavan ehdokasasettelulla, jolloin ehdokkaat voivat asettua ehdolle myös joltain tietyltä listalta. Nykyisin ehdolle asettuminen tapahtuu lähes aina sähköisesti opiskelijakunnan/ylioppilaskunnan nettisivuilla.

Ehdokasasettelu kestää usein noin pari viikkoa, jonka jälkeen on muutama viikko aikaa kampanjointiin ja markkinointiin ennen virallista vaalipäivää. Vaaleissa äänestämisen tapahtuu myös nykyisin sähköisesti lähes kaikissa opiskelijakunnissa ja ylioppilaskunnissa. Joissakin opiskelijakunnissa ja ylioppilaskunnissa on käytössä myös ennakkoäänestys ennen virallista vaalipäivää.

Miksi lähtisin ehdolle?

Edustajiston toiminnassa oppii monia, hyödyllisiä taitoja, joita voi hyödyntää myöhemmin työelämässä. Opit argumentoimaan, pitämään puheita sekä keskustelemaan eri mieltä olevien ihmisten kanssa. Saat upeita vaikuttamisen kokemuksia ja huomaat, kuinka valtuuston kaltainen edustajistoryhmä toimii. Lisäksi luot laajoja verkostoja, tutustut muiden alojen opiskelijoihin ja voit saada elinikäisiä ystäviä. Opit kokouskäytännön perusteita, luomaan dokumentteja ja puolustamaan itselle tärkeitä asioita argumentoimalla muiden edustajiston jäsenten kanssa. HYY:n edustajistossa on mm. päätetty lähteä tukemaan Maksuton2aste-mielenosoitusta. Lisäksi edustajistossa toimiminen on hyvä lisä CV:hen!

Miksi kannattaa äänestää?

Edustajistossa päätetään monista suurista, korkeakoulua koskevista asioista. Edustajistotoiminnan kautta voidaan saada aikaan muutoksia melko lyhyessäkin ajassa. Äänestämällä mieluisaa ehdokasta edesautat sitä, että edustajistoon valitaan hyviä tyyppisiä, jotka haluavat olla aidosti mukana vaikuttamassa ja kehittämässä yliopiston tai ammattikorkeakoulun asioita.

Ehdokasasettelu

Edustajistovaalit alkavat ehdokasasettelulla, jolloin opiskelijakunnan tai ylioppilaskunnan jäsen voi asettua ehdolle. Ehdokasasettelun alkamisesta tiedottaa korkeakoulun opiskelijakunta tai yliopiston ylioppilaskunta. Ehdokasasettelun aikana kootaan mahdolliset listat, jos käytössä on listavaalit. Listavaaleissa usein saman aatteellisen taustan tai alan ehdokkaat ovat samalla ehdokaslistalla, ja edustajiston kokoonpano ja valtasuhteet määräytyvät listojen suosion mukaan.

Käytännön vinkkejä edustajistovaaleihin

Oletko ensimmäistä kertaa lähdössä ehdolle vaaleissa? Kaipaako neuvoja siitä, miten löydät listallesi ehdokkaita ja kuinka kampanjointia kannattaa tehdä? Tässä osiossa saat käytännön vinkkejä ja neuvontaa vaaleihin liittyen!

Vihreät listat ja ehdokashankinta

Kiinnostaako lähteä ehdolle vihreälle listalle? Mahtava juttu!

Selvitä, kuka toimii vihreän listan vetäjänä edellisissä vaaleissa ja toimiiko edustajistossa tällä hetkellä vihreän listan edustajia. Heillä on varmasti hyviä vinkkejä ja neuvoja listan kokoamiseen. Kannattaa myös pohtia sitä, miksi vihreä lista kannattaa perustaa, ja mitä asioita listan ehdokkaat haluavat erityisesti ajaa. Lisäksi on hyvä selvittää ehdokkaille, **mitä vihreä lista edes tarkoittaa**. Mitkä teemat ovat tärkeitä vihreän listan ehdokkaille, tarvitseeko minun olla

puolueen jäsen ollakseni ehdolla tällä listalla? Vihreän listan ehdokkaille tärkeitä teemoja on ollut mm. ympäristöystävällisyys, tasa-arvo sekä suvaitsevaisuus. Voisiko paikalliselta Vihreiden nuorten jäsenjärjestöltä saada käyttöön jotain sähköpostilistoja, joiden jäsenille listaa voisi mainostaa?

Muista, että sinun ei tarvitse olla Vihreiden tai Vihreiden nuorten jäsen ollaksesi ehdolla listalla. Saman arvomaailman jakaminen riittää!

Milloin listaa sitten kannattaa alkaa kokoamaan?

Syyslukukauden alkaessa mahdollisimman pian. Pehdy siihen, mitä viime vuonna ollaan tehty. Kysy kavereilta ja kaverien kavereilta, olisiko heillä kiinnostusta lähteä mukaan. Yksin listan vetäminen ja ehdokkaiden hankkiminen on rankkaa puuhaa. Kun saat oman kampanjatiimin kasaan, kannattaa jakaa selkeät vastuualueet. Kuka hoitaa markkinointia, kuka kyselee ehdokkaita? Mitä kautta viestitään keskenään? Milloin listan tulisi olla valmis? Sopiva tiimin koko riippuu koulun suuruudesta. Isoimmista korkeakouluissa tarvitaan ainakin 2 henkilöä ehdokashankintaan ja 1-2 hoitamaan viestintää. Selvitä ajoissa opiskelijakunnalta/ylioppilaskunnalta, milloin lista tulee jättää.

Kampanjatiimin kesken ja ehdokkaille kannattaa luoda omat ryhmächatit (Messenger tai Whatsapp), jossa viestitte keskenään.

Vihreiden nuorten jäsenille suunnatulla Facebookin **AKTIVINO-kanavalla** jaetaan tietoa Vihreiden nuorten tapahtumista ja muita kiinnostavia uutisia ja lisäksi kanava on oiva paikka tutustua muihin Vihreisiin nuoriin. Täältä **AKTIVINO-kanavalta** voi myös löytyä hyviä ehdokkaita, kun käy läpi oman koulun tyytit kyseiseltä kanavalta. Ihmisten pyytäminen listalle suoraan on lähes aina se paras tapa saada ehdokkaita. Ole näkyvillä, juttele ihmisille, tapaa mahdollisia ehdokkaita kahvilla! Kysy ihmisiltä, tietävätkö he edes, että nyt on vaalit ja mitä edustajisto tekee. Jokainen kampanjatiimin jäsen voi tehdä miellekartan niistä koulun tyypeistä, joita tuntee ja kysellä heitä mukaan. Kerro mahdollisille ehdokkaille, miksi itse olet ehdolla ja miksi juuri tällä listalla. Jos jää aikaa, kannattaa harkita ehdokkaiden kouluttamista mm. edustajistotyön pääpiirteistä ja vihreän listan teemoista.

Muista myös edellisvuoden toimijat ja jatkavat henkilöt!

Kampanjointi ja markkinointi

Useimmin edustajistovaaleissa aikaa kampanjointiin on noin pari viikkoa. Miten sitten kampanjaa saa tehdä? Selvittääkää mahdolliset raamit tähän omalta ylioppilaskunnalta/opiskelijakunnalta. Saako esim. julisteita ripustaa koululle? Voisiko koululla järjestää jotain vaalitorin tapaista? Sopikaa ehdokkaiden kanssa, miten markkinoitte sosiaalisessa mediassa ja mitä alustoja kannattaa käyttää. Suosituimmat kanavat tässä ovat ainakin Facebook sekä Instagram. Käykää tykkäämässä ehdokkaiden postauksista. Vaalikuvat ehdokkaista kannattaa ottaa, voisiko joku valokuvausta harrastava kaveri auttaa?

Lisäksi katukampanjointi on tehokas tapa saada ääniä ehdokkaille ja saada kampanja näkyviin kampuksella. Katukampanjoinnin vuoksi äänestäjiin saadaan henkilökohtainen kontakti ja katukampanjoivat ehdokkaat jäävät hyvin mahdollisten äänestäjien mieliin.

Katukampanjointiin kannattaa painaa omat flaikut ja kysyä, saako koulun tulostimia käyttää. Kannattaa myös tsekata, paljonko niiden teettäminen maksaisi. Katukampanjointia varten

kannattaa keittää kahvia ja tarjota jotain pientä kylkiäisenä, mikäli haluaa. Vaikka katukampanjointi on melko raskasta, positiivinen ja rento ilmapiiri välittää muille, että teidän tiimillä on kivaa ja antaa samalla hyvän mielikuvan. Jos kampanjoitte ulkona, muistakaa ottaa tarpeeksi lämmintä vaatetta mukaan!

Onko joku koulusta kokoamassa jotain toista poliittista listaa? Paikallinen Vihreiden nuorten jäsenjärjestö voisi tehdä yhteistyötä mahdollisen toisen puolueen paikallisen opiskelija- ja nuorisjärjestön kanssa, jotta paikallistoimijat saataisiin näkyvimmiksi korkeakouluissa. Paikallisjärjestöjen edustajat tai ehdokkaat voisivat ehdottaa mahdollista kampanjointia koululla opiskelijakunnalle/ylioppilaskunnalle. Tämä riippuu siitä, kuinka poliittisiin listoihin suhtaudutaan ja kuinka rajattua kampanjointi on.

Sosiaalisessa mediassa esim. Instagramin storyissa ohjeet äänestämisestä painuvat mieleen ja toimivat hyvin. Ota mallia Vihreiden nuorten eduskuntavaalipostauksista ja eurovaalipostauksista. Canva-työkalulla on helppoa tehdä kivoja markkinointikuvia ja tekstejä. Somessa voi viestiä myös vanhoista edustajiston saavutuksista ja siitä, mitä vihreät edustajiston jäsenet ovat saaneet aikaan. Boomerangit ja videot jäävät paremmin mieleen kuin pelkät kuvat. Ei kuitenkaan kannata ottaa liian pitkiä videoita.

Kerro vihreästä listasta myös **paikalliselle Vihreiden nuorten jäsenjärjestölle**, jotta he voivat mainostaa edustajistovaaleja ja vihreää listaa. Paikallisjärjestön toiminnassa voi olla myös mukana vanhoja edustajistotoimijoita, jotka voivat antaa vinkkejä. Kannattaa myös olla yhteydessä puolueen piirijärjestöön ja paikallisjärjestöihin!

Äänestämisen aikaan muistuta ihmisiä äänestämisen tärkeydestä. Käy itse äänestämässä ja viesti tästä sosiaalisessa mediassa. Tehkää vaalit näkyviksi yhdessä kaikkien ehdokkaiden kanssa!

Vaalien jälkeen

Muista raportoida vaalien tuloksista. Kokoontukaa kampanjatiimin ja ehdokkaiden kanssa vielä kerran käymään läpi vaalityön tulokset ja koko prosessi. Tehkää lopuksi jotain kivaa yhdessä. Muistuttakaa toisia siitä, että jokaisen työpanos on todella arvokas! Edustajistovaalit on prosessi, jonka aikana voi oppia uutta itsestä, omista taidoista sekä myös muista. Ole rehellinen ja armollinen itsellesi!

Paikallisjärjestöjen rooli

Kuinka paikalliset Vihreiden nuorten toimijat saadaan mukaan valjastettua vaalityöhön? Vaalit tuovat näkyvyyttä vihreän listan mukana myös paikallisjärjestölle. Ihmisille voidaan mainostaa paikallisjärjestöä, kun etsitään mahdollisia ehdokkaita. Vaalit hyödyttävät siis myös paikallisjärjestön toimintaa, jos saadaan samalla rekryttyä mahdollisesti uusia jäseniä. Jos saadaan vihreä vaalivoitto, on hienoa ilmoittaa siitä somessa (esim. saimme kaksi edustajistopaikkaa!)

Kannattaa olla yhteydessä paikallisjärjestön hallituksen puheenjohtajaan tai varapuheenjohtajaan, ja kysyä mahdollisesta yhteistyöstä vaalien aikana. Onko heidän toiminnassa mukana vanhoja edustajistotoimijoita, voisivatko he markkinoida vaaleja uutiskirjeissään tai sosiaalisessa mediassa? Voivatko he avustaa mahdollisten markkinointimateriaalien hankinnassa? Mitä enemmän paikallisjärjestön jäseniä on myös kyseisessä korkeakoulussa opiskelijoina, sitä todennäköisemmin saadaan listalle hyvin ehdokkaita.

Aikataulu ja fasilitointi (opiskelijat + vaalikoordinaattori)

Kevät (huhtikuu-toukokuu)

Kampanjapäälliköiden hankinta (opiskelijat)

Sopimus mahdollisen listan tekemisestä (opiskelijat)

Kesä (kesäkuu-elokuu)

Muistutus vaaleista, koska syksy tulee nopeasti ja alkuviikot ovat fukseilla tosi täynnä (koordinaattori ja opiskelijat)

Ehdokkaita voi alkaa jo kyselemään ja kampanjatiimiä kokoamaan (opiskelijat ja koordinaattori)

Alkusyksy (elokuu-syyskuu)

Yhteydenotto Vihreiden nuorten paikallisjärjestöön mahdollisesta avusta ja yhteistyöstä (opiskelijat)

Koordinaattorille päivämäärien kokoaminen ja opiskelijakuntien soittelu (milloin vaalit ja ehdokasasettelu alkaa yms.)

Ehdokasasettelusta muistuttaminen, selvitä ajoissa ajankohta! (opiskelijat ja koordinaattori)

Kampanjatiimin ensimmäiset palaverit (opiskelijat)

Infopostaukset edustajistosta: Mitä tekee ja mistä päättävät? Tieto tästä fukseille, miksi kannattaa lähteä mukaan ja mitä kokemuksia sieltä saa (opiskelijat)

Syyskuussa ehdokashankinta kuumimmillaan (AKTIVINO, kysy kaverien kavereilta, paikalliselta jäsenjärjestöltä, edellisvuoden toimijat..) Vastuu tässä koulusta riippuen 2 henkilöllä, riippuen kuinka sovitaan (opiskelijat, koordinaattori voi tukea)

Ryhmächattien luominen toimijoille ja ehdokkaille (opiskelijat)

Listan jättäminen (opiskelijat)

Lokakuu

Kampanjointi koululla, kaduilla ja sosiaalisessa mediassa (opiskelijat, koordinaattori voi avustaa miten parhaaksi kykenee)

Viestintävastaavat hoitaa somea ja sopivat grafiikasta (opiskelijat)

Vaalikuvien otto, sovi ajoissa kuvaaja! Kysy valokuvausta harrastavia tuttuja ja kavereita (opiskelijat)

Flaikkujen painaminen, jos ollaan kaduilla ja katsotaan muuten hyödylliseksi (opiskelijat)

Ehdokkaiden kouluttaminen, jos ehditään (tai koordinaattori voi pitää skypekoulutuksen)

Vihreät nuoret markkinoivat somessa ja uutiskirjeissä, myös paikallistasolla (koordinaattori ja opiskelijat)

Ennakkoäänestys

Marraskuu

Vaalipäivä (usein kuun alussa)

Tulosten raportointi sosiaalisessa mediassa

Kampanjatiimien viimeinen palaveri, jossa puretaan koko prosessi ja käydään läpi vaalien tulokset

Miten kaikki tämä vaalityö sitten järjestetään suunnitelmallisesti toimijoiden kesken?

Edustajistovaalikoordinaattorin on otettava roolinsa haltuun siten, että hän on se taho, johon paikallistoimijat voivat olla yhteydessä, mikäli kaipaavat neuvoja ja tukea. Hän ei voi itse etsiä ehdokkaita vaaleihin, koska paikallistoimijat tuntevat ihmiset kouluissa parhaiten ja ehdokashankinta on opiskelijoiden tehtävä. Koordinaattori voi myös antaa neuvoja markkinointiin ja materiaalien hankintaan, sekä selvittää opiskelijakunnilta ja ylioppilaskunnilta tärkeitä päivämääriä etukäteen liittyen vaaleihin (milloin ehdokasasettelu alkaa, milloin on vaalipäivä). Tämän selvityksen voi tehdä alkusyksystä. Aloittaessaan hän voi selvittää kaikkien yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen vihreiden listojen vetäjät. Mikäli korkeakoulussa ei ole kukaan kokoamassa vihreää listaa, voi hän olla yhteydessä kyseisen paikkakunnan Vihreiden nuorten paikallisjärjestöön tai AKTIVINOO:n ja rekrytää sieltä listan vetäjän.

Kun opiskelija ilmoittaa kiinnostuksensa lähteä kokoamaan vihreää listaa, hän ottaa yhteyttä koordinaattoriin. He selvittävät yhdessä mahdollisen kampanjatiimin, jolloin koordinaattori voi antaa yhteystietoja ja kannustaa opiskelijaa kysymään kavereita ja kaverien kavereita mukaan tiimiinsä.

Paikallistasolla koordinaattori voi toimia tukipilarina vaalitoimijoille, jotka kaipaavat neuvoja kampanjointiin. Hän voi antaa konkreettisia esimerkkejä (esim. millaiset Instagram-postaukset ovat ehdokkailla hyviä).

Vastuu ehdokashankinnasta ja vaalien tekemisestä paikallisesti on kuitenkin opiskelijoilla ja paikallisyhdistyksillä. Koordinaattori voi olla yhteydessä paikallisjärjestöjen puheenjohtajiin/varapuheenjohtajiin ja muistuttaa vaalien markkinoinnista.

Koordinaattorin tärkeimpiin tehtäviin kuuluu siis:

- Vaalipäivien ja muiden tärkeiden päivämäärien selvittäminen ajoissa
- Paikallistoimijoiden tukeminen ja yhteydenpito heihin
- Neuvojen ja vinkkien antaminen koskien mm. yhteystietoja ja markkinointia
- Toimijoiden muistuttelu siitä, milloin kannattaa alkaa tehdä mitään ja mitä tiettyyn aikaan mennessä tulisi olla tehtynä (katso ylempi aikataulu)
- Mahdollinen yhteistyö toisen puolueen edustajistovaalikoordinaattorin kanssa, jotta vaalit saataisiin näkyvimiksi

Liite 2 Paikallisten toimijoiden opas

OPAS PAIKALLISTOIMIJOILLE EDUSTAJITOVAALEIHIN

Huomioitavia seikkoja ja vinkkejä Vihreiden nuorten paikallistoimijoille

Olet siis lähdössä tekemään syksyn edustajistovaaleja? Vai oletko jonkin paikallisjärjestöme jäsen ja tahdot kantaa kortesi kekoon näkyvempien edustajistovaalien hyväksi? Hieno homma! Tässä oppaassa käydään läpi edustajistovaalityön peruspiirteitä, huomioitavia yksityiskohtia, neuvoja ehdokasasetteluun ja ehdokashankintaan sekä vinkkejä kampanjointiin ja markkinointiin kaikille Vihreiden nuorten paikallisjärjestöjen toimijoille. Ota itsellesi sopivimmat vinkit haltuun ja tehdään ensi syksynä yhdessä vihreä vaalivoitto!

Mikä edustajisto?

Edustajisto toimii ylioppilaskunnan tai ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan ylintä päätösvaltaa käyttävänä toimielimenä. Edustajiston tehtäviin kuuluu opiskelija- ja ylioppilaskunnasta riippuen esim. strategian, toimintasuunnitelman ja talousarvion päättäminen, hallituksen valinta ja säännöistä päättäminen sekä hallituksen toiminnan valvonta ja ohjaus. Lisäksi joissain edustajistoissa valitaan mm. ylioppilaskunnan pääsihteeri tai opiskelijakunnan työntekijöitä.

Edustajistot ovat eri kokoisia riippuen korkeakoulun ja ylioppilaskunnan tai opiskelijakunnan koosta. Usein edustajistoon valitaan noin 15-60 jäsentä + varajäsenet. Edustajiston jäsenet valitaan vaaleilla, jotka käydään opiskelijakunnissa joka vuosi ja ylioppilaskunnissa joka toinen vuosi.

Mitkä edustajistovaalit?

Edustajistovaalit käydään syksyllä, jolloin virallinen vaalipäivä sijoittuu marraskuulle.

Edustajistovaalit alkavat ehdokasasettelulla, jolloin opiskelijakunnan tai ylioppilaskunnan jäsen voi asettua ehdolle. Ehdokasasettelun alkamisesta tiedottaa korkeakoulun opiskelijakunta tai yliopiston ylioppilaskunta. Ehdokasasettelun aikana kootaan mahdolliset listat, jos käytössä on listavaalit. Listavaaleissa usein saman aatteellisen taustan tai alan ehdokkaat ovat samalla ehdokaslistalla, ja edustajiston kokoonpano ja valtasuhteet määräytyvät listojen suosion mukaan.

Ehdokasasettelu kestää usein noin pari viikkoa, jonka jälkeen on muutama viikko aikaa kampanjointiin ja markkinointiin ennen virallista vaalipäivää. Vaaleissa äänestäminen tapahtuu myös nykyisin sähköisesti lähes kaikissa opiskelijakunnissa ja ylioppilaskunnissa. Joissakin opiskelijakunnissa ja ylioppilaskunnissa on käytössä myös ennakoäänestys ennen virallista vaalipäivää.

Miksi lähtisin ehdolle?

Edustajiston toiminnassa oppii monia, hyödyllisiä taitoja, joita voi hyödyntää myöhemmin työelämässä. Opit argumentoimaan, pitämään puheita sekä keskustelemaan eri mieltä olevien ihmisten kanssa. Saat upeita vaikuttamisen kokemuksia ja huomaat, kuinka valtuuston kaltainen edustajistoryhmä toimii. Lisäksi luot laajoja verkostoja, tutustut muiden alojen opiskelijoihin ja voit saada elinikäisiä ystäviä. Opit kokouskäytännön perusteita, luomaan dokumentteja ja puolustamaan itselle tärkeitä asioita argumentoimalla muiden edustajiston jäsenten kanssa. Lisäksi edustajistossa toimiminen on hyvä lisä CV:hen!

Miksi kannattaa äänestää?

Edustajistossa päätetään monista suurista, korkeakoulua koskevista asioista. Edustajistotoiminnan kautta voidaan saada aikaan muutoksia melko lyhyessäkin ajassa. Äänestämällä mieluisaa ehdokasta edesautat sitä, että edustajistoon valitaan hyviä tyyppisiä, jotka haluavat olla aidosti mukana vaikuttamassa ja kehittämässä yliopiston tai ammattikorkeakoulun asioita.

Paikallisjärjestöjen rooli

Paikallisjärjestöt ovat edustajistovaaleissa merkittävässä roolissa. Monissa opiskelijakaupungeissa ja paikkakunnilla toimii myös Vihreiden nuorten paikallisjärjestöjä. Mikäli vaikuttaminen myös omassa korkeakoulussa kiinnostaa, niin kannustamme rohkeasti Vihreiden nuorten paikallisjärjestöjen jäseniä lähtemään rohkeasti ehdolle sekä äänestämään!

Vaalit tuovat näkyvyyttä vihreän listan mukana myös Vihreiden nuorten paikallisjärjestölle. Opiskelijoille voidaan mainostaa paikallisjärjestöä, kun etsitään mahdollisia ehdokkaita. Vaalit hyödyttävät siis myös paikallisjärjestön toimintaa, jos saadaan samalla rekrytöityä mahdollisesti uusia jäseniä. Jos saadaan vihreä vaalivoitto, on hienoa ilmoittaa siitä somessa (esim. saimme kaksi edustajistopaikkaa!)

Jos olet ehdolla tai kokoat listaa, kannattaa olla yhteydessä paikallisjärjestön hallituksen puheenjohtajaan tai varapuheenjohtajaan, ja kysyä mahdollisesta yhteistyöstä vaalien aikana. Onko paikallisjärjestön toiminnassa mukana vanhoja edustajistotoimijoita, voisivatko he

markkinoida vaaleja uutiskirjeissään tai sosiaalisessa mediassa? Voivatko he avustaa mahdollisten markkinointimateriaalien hankinnassa? Mitä enemmän paikallisjärjestön jäseniä on myös kyseisessä korkeakoulussa opiskelijoina, sitä todennäköisemmin saadaan listalle hyvin ehdokkaita.

Jos siis olet sekä ehdolla edustajistovaaleissa, ja mukana Vihreiden nuorten paikallisjärjestön toiminnassa, niin anna sen näkyä! Mainostakaa paikallisjärjestön toimesta vihreitä ehdokkaita, koska se tuo näkyvyyttä molemmille. Ei kannata myöskään unohtaa puolueen piirijärjestöä ja paikallisjärjestöjä.

Käytännön vinkkejä edustajistovaaleihin

Vihreät listat ja ehdokashankinta

Kiinnostaako lähteä ehdolle vihreälle listalle? Mahtava juttu!

Selvitä, kuka toimi vihreän listan vetäjänä edellisissä vaaleissa ja toimiiko edustajistossa tällä hetkellä vihreän listan edustajia. Heillä on varmasti hyviä vinkkejä ja neuvoja listan kokoamiseen. Kannattaa myös pohtia sitä, miksi vihreä lista kannattaa perustaa, ja mitä asioita listan ehdokkaat haluavat erityisesti ajaa. Lisäksi on hyvä selvittää ehdokkaille, **mitä vihreä lista edes tarkoittaa**. Mitkä teemat ovat tärkeitä vihreän listan ehdokkaille, tarvitseeko minun olla puolueen jäsen ollakseni ehdolla tällä listalla? Vihreän listan ehdokkaille tärkeitä teemoja on ollut mm. ympäristöystävällisyys, tasa-arvo sekä suvaitsevaisuus. Voisiko paikalliselta Vihreiden nuorten jäsenjärjestöltä saada käyttöön jotain sähköpostilistoja, joiden jäsenille listaa voisi mainostaa? Ole siis yhteydessä paikalliseen Vihreisiin nuoriin! Kerro myös Vihreiden nuorten edustajistovaalikoordinaattorille, että olet kokoamassa listaa/mukana listalla.

Listaa kannattaa alkaa kokoamaan syyslukukauden alkaessa mahdollisimman pian. Pehdy siihen, mitä viime vuonna ollaan tehty. Kysy kavereilta ja kaverien kavereilta, olisiko heillä kiinnostusta lähteä mukaan. Yksin listan vetäminen ja ehdokkaiden hankkiminen on nimittäin rankkaa puuhaa. Kun saat oman kampanjatiimin kasaan, kannattaa jakaa selkeät vastualueet. Kuka hoitaa ehdokashankintaa, kuka ottaa vastuun viestinnästä?

Selvitä ajoissa opiskelijakunnalta/ylioppilaskunnalta, milloin lista tulee jättää.

Kampanjatiimin kesken ja ehdokkaille kannattaa luoda omat ryhmächatit (Messenger tai Whatsapp), jossa viestitte keskenään.

AKTIVINO-kanavalta voi myös löytyä hyviä ehdokkaita, kun käy läpi oman koulun tyytit kyseiseltä kanavalta. Ihmisten pyytäminen listalle suoraan on lähes aina se paras tapa saada ehdokkaita. Ole näkyvillä, juttele ihmisille, tapaa mahdollisia ehdokkaita kahvilla, kerro heille, miksi olet itse ehdolla! Kysy ihmisiltä, tietävätkö he edes, että nyt on vaalit ja mitä edustajisto tekee. Jokainen kampanjatiimin jäsen voi tehdä miellekartan niistä koulun tyypeistä, joita tuntee ja kysellä heitä mukaan.

Kampanjointi ja markkinointi

Vaikka et olisikaan ehdolla millään listalla, voit silti hyödyntää näitä markkinoinnin ja kampanjoinnin ohjeita, ja tehdä näin vaaleja ja omaa ehdokkuuttasi näkyvämmäksi.

Useimmin edustajistovaaleissa aikaa kampanjointiin on noin pari viikkoa. Miten sitten kampanjaa saa tehdä? Selvittääkää mahdolliset raamit tähän omalta ylioppilaskunnalta/opiskelijakunnalta. Saako esim. julisteita ripustaa koululle? Voisiko koululla järjestää jotain vaalitorin tapaista? Sopikaa ehdokkaiden kanssa, miten markkinoitte sosiaalisessa mediassa ja mitä

alustoja kannattaa käyttää. Suosituimmat kanavat tässä ovat ainakin Facebook sekä Instagram. Käykää tykkäämässä ehdokkaiden postauksista. Vaalikuvat ehdokkaista kannattaa ottaa, voisiko joku valokuvausta harrastava kaveri auttaa?

Tehdäänkö katukampanjointia? Jos tehdään, selvitä, onko kukaan muu kampanjatiimistä kampanjoinut aiemmin kadulla. Neuvoja ja vinkkejä katukampanjointiin saa myös edustajistovaa-likoordinaattorilta.

Sosiaalisessa mediassa esim. Instagramin storyissa ohjeet äänestämisestä painuvat mieleen ja toimivat hyvin. Ota mallia Vihreiden nuorten eduskuntavaalipostauksista ja eurovaalipostauksista. Canva-työkalulla on helppoa tehdä kivoja markkinointikuvia ja tekstejä. Somessa voi viestiä myös vanhoista edustajiston saavutuksista ja siitä, mitä vihreät edustajiston jäsenet ovat saaneet aikaan. Boomerangit ja videot jäävät paremmin mieleen kuin pelkät kuvat. Ei kuitenkaan kannata ottaa liian pitkiä videoita.

Kerro vihreästä listasta myös **paikalliselle Vihreiden nuorten jäsenjärjestölle**, jotta he voivat mainostaa edustajistovaaleja ja vihreää listaa. Paikallisjärjestön toiminnassa voi olla myös mukana vanhoja edustajistotoimijoita, jotka voivat antaa vinkkejä.

Äänestämisen aikaan muistuta ihmisiä äänestämisen tärkeydestä. Käy itse äänestämässä ja viesti tästä sosiaalisessa mediassa. Tehkää vaalit näkyviksi yhdessä kaikkien ehdokkaiden kanssa!

Vaalien jälkeen raportoikaa vaalituloksista ja muistakaa onnitella uusia edustajiston jäseniä! Oman kampanjatiimin kanssa kannattaa käydä vielä yhdessä koko vaaliprosessi läpi ja samalla kiittää jokaisen arvokasta työpanosta.

Malli alustavasta aikataulusta

Kevät-kesä

Mahdollisten kampanjapäälliköiden hankinta

Elokuu

Ehdokkaiden kysely jo alustavasti (vanhoja toimijoita, omia kavereita)

Syyskuu

Muistutus vaaleista, koska alkusyksy on etenkin fukseilla tosi täynnä

Ehdokkaiden yhteydenotto Vihreiden nuorten paikallistoimijoihin

Ehdokasasettelun ajankohdan selvittäminen

Kampanjatiimin ekat palaverit

Infopostaus edustajistosta tiedon levittämiseksi: mitä tekee, ketä sinne valitaan?

Ehdokashankinta

Ryhmächattien luominen toimijoille

Listan jättäminen (tarkista päivä ajoissa)

Lokakuu

Kampanjointi kaikkialla

Mahdollisten vaalikuvien otto (voi ottaa jo aiemmin)

Mahdollisten flaikkujen paino

Vihreät nuoret ja paikallisjärjestöt markkinoivat

Ennakkoäänestys

Marraskuu

Varsinainen vaalipäivä

Vaalipäivän mainostus, vika kiri ennen virallista päivää

Tulosten raportointi

Koko prosessin ja vaalien purku paikallistoimijoiden kesken, käydään läpi tulokset